

hogyhirlapot vagy folyóiratot
re foglaljanak le egyszerre
több példányban.

ORSZÁGOS KASZINÓ

ROMANIA

1 LEU POSTA

MAGYAR

+ 4 lei

Taxa postala platita in nu
probant Dif. Gen. PTT

T. Országos Kaszinó Könyvtárának

Budapest

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 58 (1772) Oradea, 1938. marc. 13

Primeolaborator: **dr. Gyárfás Elemér**

Ausztriába bevonultak a német birodalmi csapatok

Schuschnigg osztrák kancellár péntek este bejelentette a népszavazás elhalasztását és a maga lemondását. — Miklas szövetségi elnök Seyss-Inquart eddigi belügyminisztert nevezte ki új kancellárrá

Anglia és Franciaország erélyes tiltakozást jelentett be a berlini kormánynál

Bécsből jelentik: Schuschnigg osztrák szövetségi kancellár péntek este 19 óra 50 perckor a bécsi rádióban bejelentette, hogy a vasárnapra kitűzött népszavazást elhalasztja és ömaga a kancellárságról lemond. Indokolásul a következőket mondta:

— A mai nap nehéz és döntő határozat elé állított bennünket. Megbízást kaptam, hogy az osztrák népek a nap eseményeiről jelentést tegyenek. A német birodalmi kormány a szövetségi elnökhöz határidőhöz kötött ultimátumot intézett, mely szerint a szövetségi elnöknek egy neki javasolt jelöltet kancellárrá kellene kineveznie és a német birodalmi kormány javaslata szerint kellene a kormányt megalakítania. Ellenkező esetre kilátásba helyezték a német csapatok bevonulását Ausztriába. A világ színe előtt megállapítom, hogy azok a hírek, amelyeket Ausztriáról terjesztettek, hogy munkás-zavargások voltak, hogy patakokban folyt a vér, hogy a kormány nem ura a helyzetnek, hogy a maga erejéből nem tudott volna rendet teremteni, — ezek mind merő kitalálások. A szövetségi elnök megbízott engem, közöljem az osztrák néppel, hogy mi ez erőszaknak engedünk. Semmi körülmények között, még ebben a komoly órában sem vagyunk hajlandók német vért ontani. Ezért

utasítottuk véderőnket, hogy arra az esetre, ha a német hadsereg bevonulását keresztülviszi, ellenállás nélkül vonuljon vissza

és várja meg a legközelebbi órák fejleményeit. A szövetségi elnök Schillhowsky gyalogsági tábornok hadsereg-főfelügyelőt bízta meg a véderő vezetésével. Rajtam keresztül kapta meg a véderő a további utasításokat. Az osztrák néptől ebben az órában egyetlen német szóval, azzal a kivánsággal búcsuzom: „Isten óvja Ausztriát!”

A rádió ezután az osztrák himnuszt játszotta.

**A NÉMET KORMÁNY ELŐSZÖR CSAK
A NÉPSZAVAZÁS TITKOSÁGÁT ÉS ELHALASZTÁSÁT KÖVETELTE.**

Bécsből jelentik: Feltétlenül megbízható és az eseményekbe beavatott részről a következőként ismertették a helyzetet a Magyar Távirati Iroda munkatársa előtt:

— Német részről azt a feltételt állították a népszavazással szemben, hogy a népszavazásnak titkosnak kell lennie. Az osztrák kormány erre nézve biztosítékot adott. A további felté-

tel az volt, hogy a népszavazást vasárnapról el kell halasztani. Az osztrák kormány ezt a feltételt is teljesítette és péntek délután a népszavazás elhalasztásáról szóló hírt a rádióban közzétették. Ezután a német birodalom egyik vezető személyisége közölte Ausztria egyik vezető egyéniségével, hogy a német birodalmi kormány az eddigi feltételeket nem tartja elegendőnek. Követelte, hogy Schuschnigg mondjon le és ennek a követelésnek teljesítésére határozott időpontot állítottak. Ezenkívül követelték, hogy az osztrák kormány többsége nemzeti szociálistákból álljon és a jelenleg Németországban tartózkodó osztrák légió egy részét az osztrák karhatalom kiegészítésére vegyék át. Ezeknek a feltételeknek nemteljesítése esetére további lépéseket helyeztek kilátásba. Schuschnigg erről a helyzetről jelentést tett Miklas szövetségi elnöknek, aki ezt a feltételt nem fogadta el. Miklas azt a megbízást adta Schuschniggnek, hogy a német hadsereg bevonulása esetére nem szabad ellenállást ta-

nusítani. Ugyanezt az utasítást kapta az osztrák hadsereg is.

A VÖRÖSEK TÜNTETŐ FELVONULÁSA BÉCSBEN MOSZKVÁT ÉLTETTE — POLGÁRHÁBORÚ VESZÉLYE MUTATKOZOTT STEYERORSZÁGBAN

Berlinből jelentik: Pénteken este érkezett ausztriai értesülések arról szólottak, hogy a marxista szakszervezetek felszabadításának kihirdetése után a nagyobb városokban, de különösen Bécsben a kommunisták nagyobb csapatokban kezdtek felvonulni. A sarló és kalapács jelvényeit vitték a tüntető menetben és az önálló Ausztriát és Moszkvát éltették. A tüntetőkkel szemben a nemzeti érzelmi lakosság tömegesen föllépett és csak a rendőrség védelme tudta biztosítani a vörösek további felvonulását. Stájerországban a földműves lakosság a falukról óriási tömegekben megindult, hogy a vörös megmozdulásokkal szembeszálljon. A polgárháborúnak ezek a kezdeti jelei voltak a legsúlyosabb okai annak, hogy Schuschnigg visszalépésre kényszerült.

Schuschnigg lemondása után Seyss-Inquart kezébe vette a hatalmat

Felszólítás a rend és nyugalom fenntartására

Bécsből jelentik: Seyss-Inquart belügyminiszter pénteken este negyedkilenc órakor, nyomban a Schuschnigg volt kancellár bejelentése után, a bécsi rádió útján a következő beszédet intézte az osztrák néphez:

— A mai nap eseményeire való tekintettel és különösen figyelembe véve azokat az eseményeket, amelyeknek még ma elébe nézünk, megállapítom, hogy mint belügyminiszter és a közbiztonsági ügyek minisztere, felelősnek érzem magam ebben az országban a rend és nyugalom fenntartásáért. Felszólítok mindenkét, hogy ezt a rendet és nyugalmat őrizze meg. Felszólítom a nemzeti szociálisták rendfenn-

tartó és biztonsági alakulatait, gondoskodjanak, hogy a nyugalmat és a rendet mindenütt megővjék és ebben a szellemben gyakoroljanak befolyást a velük egy felfogást valló polgártársakra is.

Különösen arra hívta fel aztán a lakosságot, hogy az esetleg bevonuló német hadsereggel szemben semmi ellenállás szóba sem jöhet a karhatalom részéről sem, hanem most a legfontosabb kötelesség az ország rendjének és nyugalmanak megőrzése.

Seyss-Inquart beszédét a bécsi rádióban este háromnegyedtíz és háromnegyedtizenegy óra előtt újból megismételte.

Miklas szövetségi elnök Seyss-Inquartot megbizzta a kormányügyek vezetésével

Az ideiglenes osztrák kormány a német kormánytól csapatok küldését kérte a rend fenntartására

Bécsből jelentik: Seyss-Inquart belügyminisztert Miklas szövetségi elnök szövetségi kancellárrá nevezte ki. A kinevezésről szóló hivatalos közlemény a következőképpen szól.

— A szövetségi elnök a belpolitikai viszonyok nyomása alatt Seyss-Inquart szövetségi minisztert a nyugalom és rend fenntartása végett a kormányügyek vezetésével bízta meg.

Seyss-Inquart szövetségi kancellár a következő táviratot intézte Hitler birodalmi vezérhez és kancellárhoz:

— Az ideiglenes osztrák kormány, mely Schuschnigg lemondása után abban látja feladatát, hogy ismét helyreállítsa a nyugalmat és rendet Ausztriában, azzal a sürgős kéréssel fordul a német kormányhoz, hogy támogassa feladatában és legyen segítségére a vérontás elkerülésében. Ezért kéri a német kormányt, hogy minél előbb küldjön német csapatokat Ausztriába.

Berlinből jelentik: A német titkostonács péntek este összeült és folytatódóan tanácskozott. A tanácskozás tárgya az volt, hogy milyen lépéseket tegyenek Seyss-Inquart táviratának következtében.

A NÉMET CSAPATOK PÉNTEK ESTE 11 ÓRA-KOÁ BAJORORSZÁG FELŐL HÁROM HELYEN ATLÉPTÉK AZ OSZTRÁK HATÁRT

Münchenből jelentik: A németosztrák határra pénteken a német csapatok szállítása gyors ütemben megindult. Kiefersfeldenbe délután már kétezer lovas katona érkezett. A katonákat az iskolákban és más középületekben helyezték el. Az Ausztriába vezető egyes úton ágyuk és tankelhárító útegek vesztegelnek. Münchenben az összes iskolákat bezárták.

A német csapatok péntek este 11 óra tájban zárt sorokban lépték át az osztrák határt Kuffsteinnál, Mitterwaldnál és Salzburnnál. Hivatalosnak látszó értesülés szerint Hess Rudolf, a vezér helyettese Bécsbe érkezett és a szövetségi kancellári palotába ment.

Linzi magánértesülés szerint a felsőausztriai határon átlépő német csapatok nem a főúton haladnak Bécs felé, hanem gépkocsikon az ugynevezett Waldviertel irányában.

AZ ANGOL NAGYKÖVET TILTAKOZIK

Londonból jelentik: Sir Neville Henderson, angol nagykövet az angol kormány utasítására a legerélyesebb hangú tiltakozást jelentett be a német kormánytól az osztrák kormányhoz intézett ultimátummal kapcsolatban. Az angol kormány tiltakozott a független állammal szemben elkövetett és erőszakkal alátámasztott

eljárás ellen, melynek célja olyan helyzet teremtése, amely nem fér össze az illető állam nemzeti függetlenségével. A tiltakozás hangoztatja a továbbiakban, hogy ez az eljárás a leg súlyosabb hatást gyakorolhatja, melynek végső kimenetele beláthatatlan.

DELBOZ FRANCIA KÜLÜGYMINISZTER FIGYELMEZTETTE A PÁRIZSI NÉMET NAGYKÖVETET A SÜLYOS KÖVETKEZMÉNYEKRE

A francia kormány hasonló tiltakozást intéz Németországhoz. A tiltakozás szövege lényegileg az angol tiltakozással azonos.

gileg az angol tiltakozással azonos.

Párizsból jelentik: A francia kormány, bár lemondott, nagy külpolitikai tevékenységet fejt ki. Londonnal a francia kormány állandó összeköttetésben van és az éjszaka folyamán is folyt közöttük a tanácskozás. Delbos pénteken fogadta Welzek párizsi német nagykövetet és felhívta a figyelmét a szövetségi kormány elleni akció súlyos voltára és azokra a következményekre, amelyek ebből az általános európai helyzetre származhatnak.

Miklas szövetségi elnök kinevezte az új osztrák kormányt

Bécsből jelentik: Éjszaka fél 12 órakor adták ki az első hivatalos jelentést arról, hogy Miklas szövetségi elnök megbízta Seyss-Inquartot az új kormány megalakításával. Seyss-Inquart javaslatára a szövetségi elnök a következő kormányt nevezte ki:

Alkancellár: Dr. Glaise-Horstenaus.

Külgyminiszter: Wolff Vilmos.

Igazságügyminiszter: Hueber Ferenc.

Közoktatásügyi miniszter: Menghin Oswald.

A társadalmi ügyek minisztere: Dr. Jury Hugó.

Pénzügyminiszter: Dr. Neumayer (eddiggi pénzügyminiszter).

Földművelésügyi és erdészeti: Reinthaler Antal.

Kereskedelmi és közlekedési: Fischbeck Hans.

A hadügyek vezetésével a szövetségi elnök Seyss-Inquart szövetségi kancellárt bízta meg. A közbiztonsági ügyeket továbbra is Skubl vezeti.

ÚJJÁALAKULT A TIROLI TARTOMÁNYI KORMÁNY

Innsbruckból jelentik: Éjjel után nyilvánosságra hozták, hogy a tirolai tartományi kormány újjáalakult és újból betöltöttek minden fontos közhivatalt. A tartományi kormány élén helytartóként Knöpler ügyvéd áll.

SCHUSCHNIGG BIZTONSÁGI ÓRIZETBEN

Bécsből jelentik: Schuschnigg volt szövetségi kancellárt a kancellári épületben biztonsági őrizetbe vették.

Elterjedt hírek szerint Schmidt polgármestert is a tömegtámadások elleni megvédelem céljából biztonsági őrizetbe helyezték. Helyette Lahr Félix alpolgármestert bízták meg a polgármesteri teendők végzésével.

POZSONYBA MENEKÜLT A HAZAFIAS ARC-VONAL VEZÉRKARA

Pozsonyból jelentik: Pénteken az esti óráktól fogva tömegesen érkeznek az osztrák menekültek Pozsonyba. Zernatto volt miniszter érkezett elsőnek és vele együtt a „Hazafias Arcvonal” egész vezérkara. A polgári lapok szerkesztői és munkatársai is Pozsonyba menekültek. Valamennyi szálloda megtelt és a cseh hatóságok egész éjszaka nyitva tartották a határt, hogy a menekülést megkönnyítsék.

A MAGYAR KORMÁNY SZIGORITOTT ELLENŐRZÉST RENDELT EL AZ OSZTRÁK HATÁR FELÉ

Budapestről jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a pénteki minisztertanács Széll miniszterelnök bejelentette, hogy az osztrák események folytán a határ fokozott ellenőrzésére szigorú intézkedéseket tett. A minisztertanács éjjel háromnegyed 1 órakor ért véget. A minisztertanács elhatározta még, hogy a Győrött bejelentett gazdasági program lebonyolítására a kormány a saját kebelében gazdasági bizottságot küld ki. Kánya külügyminiszter a külpolitikai helyzetet ismertette.

Párviadal T. Hallósy Márta novellája

A lakkesziszolása előszoba ajtó előtt még egyszer elővette kézitáskájából a fémtokot, hogy gyakorlott mozdulattal megigazítsa az ajka meggyipros vonalát. Csak akkor tette az ujját a csengő gombjára. Pedig nem volt szükség erre az önkéntelen szépitkezésre, tudta jól, hogy a barátnőjét egyedül találja. De mégis! Milyen jól esett, mikor az első üdvözlések meleg öleléséből kibontakozva, Margit vizsgáló szemmel tolt el magától.

— Nahát Katalin, hogy te milyen szép vagy, az már egyenesen botrányos! Napról-napra fiatalodol, igazán jól esik reád nézni! Az ember egy kis önbizalmat érez ilyenkor magában is!

Csak asszony tudja felértékelni, hogy egy ilyen kis elismerés mit jelent. Néha egész napi vidámság forrása. Különösen ha olyan őszinte helyről jön, mint Margit asszony. Mert neki igazán nincs mit irigyelnie a barátnőjén.

Egyidősek voltak. Abban a bizonyos „veszedelmes korban”, amely az utóbbi években alaposan kitolódott. De még mindketten karcsúak, rugalmasak és bátran kisasszonynak szólíthatnák őket valaki, ha ez a megszólítás még divatban volna. Katalinnak nincs gyermeke, Margitnak bimbózó leánya, aki maholnap „nyakára nő”, amint mondani szokás. De mégis az ő arcán látszik több kiegyensúlyozottság, megbékélt nyugalom. Katalint fűti az a belső nyugtalanság, amely sok embert hajszol manap.

Cigaretára gyujtanak, Margit úrmósért akar csengetni, de barátnője megakadályozza.

— Hová gondolsz? Nem iszom szeszt, ha nem okvetlen szükséges! Épp elég esténként! Mindig fejfájással megyek haza!

Margit nem erőszakoskodik.

— Hát akkor egyáltalán mi a csodának iszol? — kérdezi, amíg mindketten kényelmesen elnyúlnak a lustálkodásra csábító nagy karosszékekben.

— No hallod! Hogy minek iszom? Hát egy-

bárban csak nem kérhetek tejeskávét, hogy mindenki rajtam mulasson! Te persze nem törődél az ilyen látszat dolgokkal?

— Nem én! Vagy hát a legrosszabb esetben el sem mennék a bárba!

A nap fényes kévékben esik be az ablakon. A közeli hegy barackvirágos mosollyal integet a távolból. Két cigaretta kékes füstje lustán kigyózik a magasba.

— Te nem! De én nem bírom ki az estéket odahaza. Talán kettőben máriásozzak az urammal?

Margit hamisan hunyorgat.

— Nem kell éppen kártyázni. Az nagyon hazard szórakozás. Vörös pecsenyét is játszhattok!

— Nem félsz, hogy megcsupálom a hajadat? Csak ne szeretnélek úgy még az intézetből, már vagy... Ó! Most majdnem kicsúszott a számom, hogy hány év óta! Isten ments, hogy meghallja valaki!

— Miért? — kérdezi Margit felhúzott szemöldökkel. — Téged annyira bántana, ha megtudnád, hány éves vagy?

— Nagyon! — sóhajtott a másik őszintén. — Hisz minden törekvésem az, hogy eltitkoljam! Vagy azt hiszed, hogy passzióból sétálok reggelként két órát? Passzióból ülök a fodrásznál, kozmetikusnál félnapokat? Tudod ma is mi van a hátam mögött, pedig csak dél van? Te persze ki sem mozdultál hazulról?

— Nem én. — csóválja a fejét Margit rézfás bűnbánattal. — Régi irásokat kezdtem rendezgetni és észre sem vettem, úgy eltelt az idő!

— Rettetenes vagy! És ha elhizol? — Az uramnak akkor is tetszeni fogok! — csendül egy kis szelid elbizakodás a lány asszonyi hangból.

— Az uradnak! Az uramnak én is tetszenék akárhogy, talán még ráncosan, ősz hajjal is. De én másnak is tetszeni akarok!

Margitnak először komolyodik el az arca az egész beszélgetés alatt. Ami eddig volt, az csakiság, apró asszonyi gyengék. De ez a szó valami

más. Komolyabb. Ezt nem szívesen hallja. Hisz ismeri ő Katalint kívülről-belülről egyaránt. Egy kicsit felületes, de jászivű. És könnyen befolyásolható. Az utóbbi időben sajnos megérzik rajta valami idegen akarat. Egy férfi befolyása alá került, akit Margit soha sem látott, de tudja róla, hogy kicsoda. Egészen fiatal ember, akinek üres időtöltés, léha élvezet, ami Katalinnal, ha nem vigyáz, még nagy szerencsétlenséget jelenthet. Összehúzott szemmel gondolkodik és hirtelen tervekkel kovacsol. Kedve lenne az erejét összemérni azzal az ismeretlen férfivel...

A barátnője hangja riasztotta fel.

— Margit! Hiszen te ide se hallgatsz!

— Bocssám meg kedvesem, egy kicsit tényleg elgondolkoztam. Valami bánt és ilyenkor önkéntelenül azzal foglalkozom.

— Csak nincs valami baj? — kérdezi Katalin őszinte együttérzéssel. — Veled vagy Károllyal?

— Az urammal? Nem, nem! Azaz, hogy...

— folytatta Margit hirtelen elhatározással, — mégis vele függ össze a dolog. De el is mondhatom. Van Károlynak egy nagyon jó barátja, olyan „testi-lelki”, még iskolás korából, tudod, amilyenek mi vagyunk. A nevét nem említem, mert már biztosan találkoztatok. Ő járt itt tegnap és elpanaszolta, hogy milyen szörnyű bajban van. Azóta mindig töprengök, miként segíthetnék rajta!

— Persze anyagi, — mondta Katalin két szippantás között, magától értedődően.

— Dehogy! Szinte hihetetlen a mai világban, de a mi barátunk ebben a tekintetben elég jól áll. Hanem a feleségével van baj. Évekig a világ legrendesebb asszonya volt, de most valami rémes betegség szállta meg. Folyton mulatni kíván...

— No és ezen te csodálkozol? — csattant közbe ingerülten Katalin. — Biztosan meguntad az a szegény teremtes az évek óta reánehezhető egyhanguságot!

— Hát ezt még csak én is megérteném valahogy, de folyton a jogait hangsúlyozza. Azt a szegény férjét egészen szerencsétlenné nyomorítja a „jogaival”!

Németország cáfolja az ultimátumot. Hitler kiáltványa az osztrák eseményekről

Berlinből jelentik: Német részről megcáfolták Schuschniggnek azt a rádióban történt bejelentését, hogy a német kormány ultimátumot intézett Ausztriához és új szövetségi kormány megalakítását kívánta volna. A cáfolat szerint nem a német kormány intézett ilyen ultimátumot az osztrák kormányhoz, hanem az osztrák körök és osztrák miniszterek terjesztettek ilyen javaslatot Miklós szövetségi elnökhöz, látva az egyre súlyosbodó osztrák helyzetet és Schuschnigg katasztrófába vezető politikáját.

Berlinből jelentik: Göbbels birodalmi propaganda miniszter szombat délből 12 órakor felolvassa Hitler kiáltványát, amelyet valamennyi német adóállomás közvetít.

**SEYSS-INQUART OSZTRÁK KANCELLÁR
A NÉMET NAGYBIRODALOM LÉTREJÖTTÉRŐL
SZÓNOKOL**

Bécsből jelentik: Éjjel fél 12 órakor Seyss-

Inquart szövetségi kancellár megjelent a kancellári épület erkélyén és az ujjongás közt ünneplő százezres tömeghez a következő szavakat intézte:

— A mai napon új élet kezdődik Ausztriában. Létrejött a nagy Német Birodalom. Heil!

Párizsból jelentik: Kepler, a német birodalmi vezér és kancellár gazdasági tanácsadója átvette a bécsi német követ teendőit.

**GRÁCZBAN VÁRJÁK A NÉMET CSAPATOK
BEVONULÁSÁT**

Gráczból jelentik: Éjjel után felhívást intéztek a közönséghez, hogy szombat reggel 8 órakor bevonulnak a városba a német csapatok. Gondoskodjanak megfelelő fogadásukról. Éjjel fél 1 órakor különvonat indult Bruckba, mely a gráciak küldöttségét a német csapatok elé viszi.

Hitler német kancellár kiáltványa az osztrák eseményekről

Ausztria fészabeditásának minősíti a történeteket. — Bejeleníti a német csapatok bevonulását

Berlinből jelentik: Göbbels szombaton délből 12 órakor felolvassa a berlini rádióban Hitlernek az ausztriai események alkalmával kiadott kiáltványát. A kiáltvány szerint az eddigi osztrák rendszer üldözte a legborzalmasabb terrorral, lelki és gazdasági elnyomással Ausztria népének túlnyomó többségét, mely németnek és nemzeti szocialistának vallotta magát. A politikai elnyomással együtt járt a gazdasági helyzet szörnyű leromlása, mely éles ellenében állt az új Németország felvirágzásával.

A kiáltvány ezután rámutatott arra, hogy

Hitler ismételen megkísérelte az osztrák kormányfőket jobb belátásra bírni. Ily módon jött létre az 1936 júliusi egyezmény, amelyet azonban az osztrák kormány egy pillanatra sem tartott magára nézve kötelezőnek. Nem

**Hülescs
betegségek**

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togonal-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togonal nagymértékben húgysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togonal-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

— Ó, szegény! De sajnálom! — gúnyolódott Katalin. — Jogai természetesen csak neki lehetnek, az asszony alsóbbrendű lény, maradjon a konyhában!

— Ne bolondozz Kata! Tudod jól, hogy a konyha és a bárók között még sok minden más is van. Felolvasások, szép könyvek, gyönyörű utazások, kellemes emberek társasága... Ezt a mi barátunk mind szívesen megadná az asszonynak, de az a megszárdult teremtés nem ezt akarja...

Katalin elsötétült szemmel ugrott talpra. Két-háromszor végigsietett a szobán, új cigarettára akart reaggyújtani, de a keze úgy remegett, hogy az öngyújtó nem lobbant lángra. Végül idegesen az asztalra dobta. A másik asszony érezte, hogy most, most... Ahhoz a ponthoz jutott, ahol eleven hústra talált.

— Persze te ezt nem tudod megérteni? Engedjed meg, Margit, azt hittem már elég jól ismerlek, de sohasem tudtam, hogy ilyen utálatos nyárspolgár vagy. Látod, én egész jól el tudom képzelni, hogy valaki több évi „rendesség” után, vagy éppen ezért, egy kicsit megbolondul... Mikor ment férjhez az a szerencsétlen asszony? Talán tizenhat éves korában, mint mi. Akkor az volt a divat. Hát engedj meg, felelősségre lehet vonni, hogy azóta az izlése egy kicsit megváltozott? Vagy talán — bocsánat, ha felségsértést követek el — az ura is megváltozott némileg azóta? Hát bűn az, ha még egyszer örülni akar az életnek, nevetni szeretne, táncolni és érezni, hogy milyen meleg a cirógatása, mielőtt egészen lemegy a nap? Ha meglátja, hogy az urán kívül más férfiak is vannak a világon, akik talán kedvesebbek, előzékenyebbek, mulatságosabbak...

— Az nem bűn! — vágta közbe Margit és most már neki is átforrósodott a hangja. Érezte, hogy itt csak a legkeserűbb orvosság segít. — A bűn csak az, hogy neveltségessé teszi magát az az asszony!

— Neveltségessé? — Katalin felhagyott az izgatott futkosással és ismét szembe ült Margittal. — Ugyan kérlek, mondd, hogy mivel teszi

magát neveltségessé?

— Azzal, hogy körülveszi magát az ura pénzén léhütökkel és azoknak az udvarlásával kábitja szegény fejét!

Katalin kitégült szemmel nézett a másik asszonyra. Nem szólt, csak a lábahegyével topogott izgatottan.

— No, mit nézel olyan mereven? Azt hiszed talán tisztességes férfit is arra a szerepre, hogy a mindenki által becsült családi szentélyét feladja? Ezek a kalandorlovagok, akik egy üveg pezsgőért, egy jó vacsoráért, szívesen táncoltatják és flörtölnek vele, mind faképnél hagynák, ha az ura egyszer elfelejtené kifizetni a számlájukat.

A keskeny láb felhagyott a türelmetlen topogással.

— Érdekes! Ez sohasem jutott az eszembe. — Katalin asszony elgondolkodva nézett a másikra. — Hát ne fizesse meg! — mondta azután felélenkölve, mint akinek mentő ötlete támadt.

— Ez igazán jó gyógymód lenne, de kegyetlen. Gondolj arra a lealázásra, amit az az öregedő asszony érezne, ha rájönne, hogy amit ő őszinte lelkesedésnek hitt, az csak megvásárolt dolog. Az ura ezt talán mégsem akarja...

— Kár! — válaszolt Katalin hirtelen pálfordulással. — Ha valaki neveltségessé teszi magát, nem érdemel kiméletet. Ez az egyetlen dolog, amit nem lehet megbocsátani!

Margit egészen halkán, de megkönnyebbülten felsóhajtott.

— Már pedig az biztos, hogy szegény az egész társaság előtt neveltségessé válik. Gondold meg, mennyivel okosabb, ha egy kis finom öngunnyal magunk hangsúlyozzuk korunkat, mintha mások állapítják meg a helytelen viselkedésünkből. Micsoda ügyetlenség így választani meg a keretet... Ahogy ott ugrándozik nála fiatalabbakkal, az éjszakai mulatkokban, önfelédten. Talán még a ruzs is leolvad közben róla. Brr! Nem is jó reagondolni! Én csak azt a szegény urát sajnálom!

Gyönyörű fogait

miért nem gondolja? Rendszeresen kell ápolni a jó és erős fogakat is, különben megsárgulnak és elromlanak. Reggel, felkeléskor, különösképpen pedig este, lefekvés előtt okvetlenül tisztítsa meg fogait — ezt írja elő az egészség tizparancsolata. Fogápolásához használjon Chlorodont fogkrémet. A Chlorodont kellemes ízű, végtelen finomságu tisztítóanyagot tartalmaz, mely alaposan eltávolít fogainak felületéről és közeiből minden lerakodást és ételmaradékot. Ezért:

első gondolata legyen reggel,
felkeléskor és az utolsó este, lefekvés előtt

**Chlorodont
fogpaszta**

gondoltak az osztrák kormányfőket a berchtesgadeni megállapodás végrehajtására sem. A népszavazással, amelynek előkészítésére három és fél nap maradt, meg akarta fosztani Ausztria német lakosságának túlnyomó részét minden jogától. Ilyen körülmények között a birodalmi kancellár elhatározta, hogy az osztrák német tömegeknek birodalmi segítséget bocsát rendelkezésére. Német csapatok menetelnek át az osztrák határon. Páncélos csapatok, gyalogosok, SS osztagok és repülőgépek, melyeket az osztrák nemzeti szocialista kormány hívott és amelyek biztosítják az osztrák népek a legrövidebb időn belül elért szabadságot.

A kiáltvány ezekkel a szavakkal fejeződik be:

— Éljen a nemzeti szocialista német birodalom! Éljen a nemzeti szocialista német Ausztria!

BÉCS ÉS BERLIN LELKESEDIK A VÁLTOZÁSON

Bécsből jelentik: Az első lelkesedés elviharsa után szombat reggel már rendes hétköznapra ébredt Ausztria. A lapok szombat reggel mind megjelentek. A *Wiener Zeitungot*

— Hát miért nem veri meg? — mondta Katalin most már egész határozott hangon. — Ha más nem segít, én megverném azt az asszonyt! Ekkor lépett be Károly ebédre éhesen és csodálkozva hallotta az utolsó szavakat.

— Kit verne meg maga? — kérdezte, amíg Katalinnak kezét csókolta.

— A barátja feleségét! Azt ajánlom, mondja meg neki, hogy ez az egyedüli orvosság, amit még megpróbálhat!

— Miféle barátomról van szó? — hüledezett Károly, de Katalin asszony, szokott szelességével, máris búcsúzkodott.

— Nem szükséges olyan nagyon titkolózni! Margit már mindent elmondott... Én most rohantam, mert szörnyen itt felejtettem és nem akarom, hogy az uram sokáig várjon. De amit tanácsoltam, ne felejtse el. Ha így áll a dolog, egy kis verést javallok...

— Hát ez mi a csoda volt? — kérdezte a férj elképedve, amikor számos ölelés és kézfogás után a vendég végre elviharzott. — Az ember hazajön abban a reményben, hogy jó ebédet kap és ti értelmetlenségeket tálaltok fel. Mondd, Margit, mi volt itt?

— Párviadal! — felelte az asszony és kedveskedve fonta karját a férfi nyakába. — Ne haragudjon, de már oly rég nem próbáltam ki a nyelvem hatalmát...

— Szent Isten! Csak nem vesztél össze Katalinnal? Hiszen a legrégebb barátod volt...

— Ugyan, maga csacsi! — mondta egy kis fensőbbiséggel az asszony. — Abban semmi művészi élvezet sem lett volna! Egy férfival mértem össze a fegyvereimet, akit még sohasem láttam az életemben és aki nem sejtí majd, hogy a vereséget tőlem szenvedte...

Károly most sem értett semmit az egészről, de mivel a nap szépen sütött be a fehér asztalra, az ebéd izletes volt és a felesége arca sugárzott fiatalos szépségben, a már kissé őszülő hajkorona alatt, tökéletesen meglégedett a dolgokkal.

Zarándokvonat a nemzetközi eucharisztikus kongresszusra Budapestre

Utlevél nélkül! május 24-től 29-ig. :: Jelentkezni lehet minden Utlevél nélkül! plébánián. :: Jelentkezési határidő április 10.

elkobozták, mert közölte Schuschnigg búcsúbeszédét. A Reichspost az első oldalán nagy fehér foltal jelent meg, mert neki sem engedték meg, hogy Schuschnigg búcsúszavait leközzölje.

Berlinből jelentik: A reggeli lapok rendkívül eseményeket megillető módon számolnak be arról, hogy a nemzeti szocialisták Ausztriában átvették a hatalmat és hosszú cikkekben méltatják a történelmi tény. A Berli-

ner Börsenzeitung szerint az új, német-vezette Ausztria az ausztriai német emberek kívánságának megfelelően alakult ki. Németország nem gondol arra, hogy Ausztriát annektálja, de azt kívánja, hogy az osztrák nép Ausztriából, nem befolyásolva és józanul döntsön jövőjéről. A Völkischer Beobachter hangoztatja, hogy Hitler nem feledkezett meg szülőföldjéről és bizonyítja elhatározását az is, hogy kész ennek az országnak békét és nyugalmat adni.

szombat délelőtt 11 órakor rendkívüli minisztertanácsra ültek egybe a helyzet megvitatására.

Prágából jelentik: A csehszlovák kormány péntek este 8 órától kezdve állandóan tanácskoznak. A permanens minisztertanácsban hozott intézkedésekről semmi sem szivárgott ki.

MENEKÜLÉSEK A MAGYAR ÉS CSEH HATÁROKRA

Budapestről jelentik: A belügyminiszteriumban szombat délelőtt fontos tanácskozások kezdődtek arranzéve, hogy különösen az osztrák-magyar határon az ellenőrzést biztosítani tudják. A foganatosított intézkedésekről később hivatalos jelentést adnak ki.

A budapesti rendőrség kora reggeltől teljes permanenciában van. Budapest teljes a nyugalom. Győri jelentés szerint állandóan özönlenek az osztrák menekültek Győrbe. Egész sor osztrák rendszámú gépkocsi áll a szállodák előtt. Hajnalban harmadik osztrák gépkocsi indult Budapest felé, de reggel már megrikkultak a menekültek a szigorú igazoltatás és ellenőrzés következtében.

Pozsonyból jelentik: Más hírekkel ellentétben szombat délelőtt Pozsonyban megállapítják, hogy a cseh határt már pénteken este 10 órakor lezárták és nem engedték át több menekültet. Később este a francia konzul gépkocsiján a francia konzul kíséretében a cseh határra érkezett Dollfussné két gyermekével. A francia konzul közbenjárására beengedték Pozsonyba. Dollfussné a Carlton-szállóban szállt meg. Ugyancsak Pozsonyba érkezett Stocinger és Zernatto volt miniszter, Löwenstein herceg és Coudenhove-Calergi gróf, a páneurópai szövetség vezetője. A cseh hatóságok mindössze hatvan gépkocsit engedtek be, kétszáz gépkocsit visszaküldtek.

Az olasz sajtó nemzeti szocialista megoldást lát a kialakult helyzetben. — Olasz és lengyel semlegesség. — Csehszlovák nyugtalanság

Rómából jelentik: Az olasz sajtó az ausztriai eseményeket nemzeti szocialista megoldásnak tekinti. A „Messaggero” szerint a Schuschnigg visszavonulásának bejelentése után rendezett hatalmas tüntetések Bécsben, mutatják az osztrák nép igazi érzelmeit. Az eseményekkel kapcsolatban Olaszország teljesen tárgyilagos és korrekt magatartást tanúsít. Távol tartja magát akár a közvetett, akár a közvetlen beavatkozástól. Olaszország nem akadályozta meg a dolgok feltartóztathatatlan mene-

gkérdése nélkül írta ki, döntő játszmába kezdett és a játszmát elvesztette.

NÉMET VÁLASZ: ALAPTALAN AZ ANGOL ÉS FRANCIA TILTAKOZÁS — AZ ANGOL ÉS CSEH KORMÁNYOK RENDKÍVÜLI TANÁCSKOZÁSRA GYÜLTKE

Berlinből jelentik: Beavatott német helyen megállapítják, hogy a pénteken este átnyújtott francia és angol tiltakozásnak semmi alapja nincs, mert német részről nem intéztek ultimátumot Ausztriához és egyetlen német katona sem lépte át az osztrák—német határt. A határra felvonult német csapatok változatlanul német területen tartózkodnak.

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai

A német bevonulás különböző irányvonalai

Bécsből jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Himler német birodalmi véderősztag parancsnok Münchenből repülőgépen hajnali 5 órakor Bécsbe érkezett. Vele együtt jött Heiderich SS csoportvezető is.

Berlinből jelentik: Winshobeni jelentés szerint szombat reggel 6 órakor a német csapatok Scherdingnél átlépték az osztrák határt.

Bécsből jelentik: A német csapatok reggel óta öt irányban haladnak előre Bécs felé. Szombat hajnalban 5 óra körül repülőraj repült el Bécs felett. Hír szerint a német légi haderő végez megfigyelő utakat a csehszlovák határ felé, hogy Ausztriát minden meglepetéstől megóvja.

Ezt a hírt fenntartással közöljük, mert semmiképpen sem sikerült ellenőrizni.

Párizsból jelentik: A Havas jelentése szerint a német csapatok bevonultak Innsbruckba. Innsbrucki jelentés szerint a német csapatok Scharnitzból Seefeld felé menetelnek.

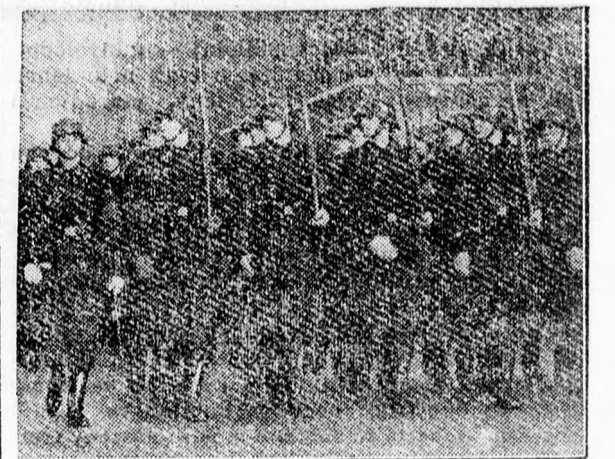
Bécsi megbízható értesülés szerint a német csapatok fél 11 órakor vonultak be Innsbruckba.

MIKLÁS ELNÖK LEMONDOTT?

Prágából jelentik: A Prager Tagblatt jelentése szerint Miklász elnök lemondott és a hatalom legfőbb irányítását Schilhawsky vette át. A bécsi repülőtéren indulásra készen áll egy repülőgép, amely állítólag Miklász rendelkezésére áll. Ugyanez a lap jelenti, hogy 100 ezer német kato-

na és 200 repülőgép indult Ausztria megszállására. A megszállást két nap alatt hajtják végre és állítólag először a keleti, majd az északi határt szállják meg. Bécs új rendőrőrnöke Reschni lett.

Ezeket a híreket egyelőre nem áll módunkban ellenőrizni. Így azokat fenntartással kell fogadni.

A német csapatok bevonulnak Salzburgba. (Képtávirat).

Seyss-Inquart az új osztrák kancellár

tét és a mai eseményekben Ausztria belső helyzetének megoldását látja.

Varsóból jelentik: A „Kurjer Poranny” szerint ami Ausztriában történt, nem ellenkezik a lengyel érdekekkel. Az „Express Poranny” kizártnak tartja, hogy külső hatalmak beavatkozására sor kerüljön.

Londonból jelentik: Massaryk londoni cseh követ pénteken délután a külügyi hivatalban járt, majd Corbin francia nagykövet tárgyalta Halifax külügyminiszterrel.

A „Daily Mail” római jelentése szerint Olaszország és Lengyelország elhatározta, hogy a német—osztrák eseményekkel szemben semleges marad. Jugoszlávia sem szándékszik beavatkozni.

A FRANCIA SAJTÓ SZERINT A TILTAKOZÁSOK NEM MÓDOSITJÁK A TÉNYLEGES HELYZETET

Párizsból jelentik: A sajtó egyetért abban, hogy az osztrák események Európára rendkívül súlyos következményekkel járhatnak. Egyes lapok Anglia és Franciaország erélytelen külpolitikáját teszik felelőssé az osztrák függetlenség összeomlása miatt.

A „Petit Parisien” szerint a helyzet súlyos, de nem hiszik, hogy az angol és francia tiltakozó lépések módosítani fogják a tényleges helyzetet. A „Matin” megállapítja, hogy Schuschnigg, aki a népszavazást a nagyhatalmak

Nemzetvédelmi kormány Franciaországban

Blum a népfront összes pártjaiból és a középpártokból akar kormányt a kaitani. — Pétain tábornok vagy Herriot kormánya nökségéről is beszélnek

Párizsból jelentik: A kormányválság második napján, pénteken, a külpolitikai események nyomultak előtérbe. Bár Blum kijelölt miniszterelnök jövő tervét még nem ismeretese, bizonyosra veszik, hogy kormányában helyet foglalna népfront mindnégy pártja: a kommunisták, a szocialisták, a szocialista és köztársasági egyesülés pártja és a radikális-szocialista párt. De a népfronton kívül helyet foglalnának még a közép-

pártok egyes csoportjai is.

Párizsból jelentik: Este tizenegy óra után Lebrun köztársasági elnök magához kérte Blum kijelölt miniszterelnököt. Azt beszélik, hogy az elnök Blumnak azt ajánlotta, hogy a rendkívüli körülményekre való tekintettel engedje át helyét Pétain tábornagnak egy nemzetvédelmi kormány alakítására. Ha ez nem sikerül, Herriot kormányalakításáról beszélnek

Az osztrák események hatása Romániában

Élénk érdeklődés a fővárosban. — A vezető lapok véleményei a nagy forduló körül

Bucuresti. Saját tud. Az osztrák események rendkívül izgalmat váltottak ki Bucurestiben és a vidéken is. A szerkesztőségeket állandóan ostromolták telefonon megkérdésekkel. A főváros utcái a késő éjjeli órákig népesebbek voltak a szokottnál és mindenki nagy élénkséggel és izgalommal tárgyalta az eseményeket. A lapok ma reggel nagy késéssel jelentek meg.

Diplomáciai körök rendkívüli figyelemmel kísérik a fejleményeket.

AZ „UNIVERSUL“ AZ EURÓPAI EGYENSÜLYT FELTI.

Az osztrák eseményekkel kapcsolatban az „Universul“ így ír:

Nem lehet előre látni, hogy fognak alakulni a nemzetközi események. Egy dolog azonban bizonyos. Ausztria függetlensége nem létezik többé. Hitler kancellár nem akarta megvárni a népszavazás eredményét, amelyhez Schuschnigg, mint Ausztria önállósága megvédésének utolsó eszközehez folyamodott, amely pedig mégis csak garantálva van a nagy nyugati hatalmak által. Bizonyos, hogy a jelenlegi nemzetközi helyzet, a francia válság, Anglia határozatlan magatartása, stb. kedvezők voltak Hitler akciójának. A kérdés most már csak az, mit fog tenni Itália, amelynek a kezében van a helyzet kulcsa? És mit fog tenni Franciaország és Anglia? Olyan eseménnyel állnak szemben, amelynek következményei rendkívüliek lehetnek.

Ausztria függetlenségének megszűnése nem helyi tény, mélyen felzavarja a jelenlegi európai statuskvót, ami aggodalommal kell, hogy eltöltse nemcsak a kis- és közep nagyságú nemzeteket, hanem a nagyhatalmakat is, akik erejükben a biztonság és saját tekintélyük biztosítékát kell, hogy lássák. Egy egységes és jogainak és kötelességeinek tudatával lévő Európában az ausztriai események nem történhetek volna meg. Ausztria függetlensége európai érdek volt, megszűnése az európai egyensulynak és az egész kontinens békéjének veszélyeztetését jelenti.

GAFENCU VOLT KÜLÖGYI ALMINISZTER A NAGYHATALMAK FELLEPÉSÉT VÁRJA AUSZTRIA JAVÁRA.

A „Timpul“-ban Grigore Gafencu volt külügyi alminiszter így ír:

Az osztrák drámának nemzetközi jellege

Betegségnél legelőször is a lázt mérik meg

— Mit csináltál, hogy megszűnt a lázad?
— Bedörzsöltem az egész testemet CARMOL-al*) és lázam azonnal leszállt.

*) Carmol a legjobb szer hűlés, gripa rheumatikus betegségek és láz ellen.

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátha, rheumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 22 lei.
Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

van. Ha Ausztria saját akaratából és minden politikai ellenállás nélkül került volna a Reich uralma alá, Németország helyezkedhetne arra az álláspontra, hogy az osztrák válság kialakulása kizárólag a német nemzet belügye. Ausztria azonban törvényes kormánya útján a végül harcolt függetlenségéért és népszavazással akarta megnyilvánítani az osztrák nép függetlenségi akaratát. Ez a magatartás belevonja a játékba a nemzetközi kötelezettségeket és azokat a garanciákat, amelyeket a nagyhatalmak: Anglia, Franciaország és Itália Ausztria függetlenségére és területi épségének megvédésére adtak. Mi lesz e hatalmak álláspontja egy olyan cselekedettel szemben, amely figyelmen kívül hagyja a Népszövetség egy tagállamának önállóságát? A mai helyzet, amelyet

hidegvérrel kell megítélnünk, a legsúlyosabb következményeket vonhatja maga után.

A „CUVANTUL“ ÉS „CURENTUL“ ENYHÉBBEN ÍTELI MEG A HELYZETET.

A „Cuvantul“-ban Nae Ionescu így ír:

Valószínűtlen, hogy a német csapatok bentmaradnak Ausztriában, ahol most lelkesedéssel fogadja őket a lakosság, amely lelkileg már rég keresi az egyesülést. Az Anschluss mégis csak úgy történhetik meg, ha nem ütközik semmibe. Lehet, hogy Ausztria még egy darabig független államként fog szerepelni Európa térképén, de ennek nem sok jelentősége van, mert a német bevonulás után Ausztriában a Birodalommal szemben barátságtalan kormány nem képzelhető el.

A „Curentul“ többek között ezt írja: Hogy mit tesz a Kisantant, azt senki se kérdezi ma, mikor Itália rezerváltan viselkedik. Anglia nem mutat merevséget Berlinnel szemben és Párizs válsággal küzd.

Egyébként a lapok ma nagy késéssel jelentek meg, mert a legújabb híreket várták.

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi osztrák követségen az osztrák zászló mellé kitézték a horogkeresztes lobogót is. A főváros népe élénken vitatja az osztrák eseményeket.

Az első milliomos kutya

Érdekes történet

Cutzu az első milliomos kutya a világon. Hirtelen lett azzá, miközben az udvaron, mit sem sejtve, vidáman ugrált. Az Állami Sors-

sorsjegyezők jegyzékét is. Megtudtuk a lakás-címét. A Foisorul de Foc körül lakik. Valamelyik utcában.

— Bizony emlékszem, hogy ezt a számot egy szolgálo vásárolta, vevőm, de nem tudom, hol lakik. Ezelőtt egy órával is láttam és még megtréfáltam: azt mondtam, hogy hozom a milliót. Nevetett.

— Hogy hívják?

— Nem tudom.

— Hogyan szerepel a névjegyzékben?

— Cutzu úr!

— De hiszen ez nem női név!

— Várjon csak, uram, emlékszem, a sorsjegyet a kutya nevére vásárolta!

Nekiindultunk megkeresni. Először a gazdáját. De hol találjuk meg? Végre is az egyik fűszerésnél meg tudtuk állapítani kilitét.

Persze, hogy ismerjük, hogyné ismernők! Aténának hívják, vidám, fürge, játékos leány. A Str. Popa Chitzuban lakik.

A Strada Popa Chitzu 9. szám alatt öreg háza bukkanunk, hosszú, keskeny folyosóval. Az udvar végében, egy deszkabódé mellett „Cutzu“ sütteti magát a napon. Szép fehér „spitz“, hosszú, habfehér bundával. Amikor megnyitottuk az ajtót, felénk szaladt, vidáman ugatott és morgott.

— Cutzu, milliomos vagy! — A válasz újabb vig ugatás és csaholás. Cutzu, ahogy meg tudtuk állapítani, megmutatta nekünk, hogy az ő fajtája másképpen reagál a rendkívüli szerencsére, mint az ember.

Cutzu ugatása magára vonta Aténa figyelmét. Megjelent az ajtóban és nem tudta miről van szó.

— Játsszik a sorsjátékon?

— Cutzu nevében játszok, nyert?

— Egy milliót!

— Brávó!

— Mit csinál a pénzzel?

— Mit csinálnak vele? Adok belőle a szegényeknek is és Cutzu jó peccenyével fogja megvendégelni játszópajtásait a környéken, akik amugyis elég gyakran jönnek, hogy megosszák vele ebédjét.

— Régóta megvan a kutya?

— Két év óta. A mi elkényeztetett kedvencünk. Ugy szeretem, mint egy gyereket. Fürdetem és minthogy tudom, hogy szerencsés jószág, az ő nevében játszottam. De szegény szüleit, akik Focsaniban laknak, a Cutzu jóvoltából, szintén segíteni fogom a pénzből...

játék, amely annyira adakozó és egyáltalán nem nézi, hogy kinek adja a milliókat, fejedelmé tette Cutcut a kutyák között. De hallgassák meg a történetet:

Amikor a 38895. számot egy millió nyeménnyel húzták ki, az első kérdésünk az volt: ki a szerencsés nyertő? Mindenekelőtt felfedeztük a sorsjegyárudát, amely a sorsjegyet eladta.

Elmentünk oda. Nem volt szerencsénk. Eszünkbe jutott, hogy kedd van, „peches nap“, noha erre a hírre annyira rácafol az a többszáz millió, amelyet alig három óra leforgása alatt az egész országban szétosztott az állami sorsjáték.

Az alárus, egy dohánytözsés, előző napon adta át az üzletet utódának és magával vitte a

Érzés és érték

*

(—) A Központi Statisztikai Intézet januári közleményében igen érdekes adatokat találunk arról az aránytalanságról és egyenlenségről, ahogyan a mezőgazdasági termények ára az ország különböző részeiben alakul. Az adatok, melyek előttünk fekszenek, nem adnak teljes képet, de így is megvilágítják a sajátságos helyzetet.

A borsónak mázsája például a basarabiai Ismailban 395 leibe, Clujon 1200, Timişoarán 1400, Bălăbăneşen 2300 leibe kerül, a dobrozdzi Barargicban pedig 2400 leibe.

100 kg alma ára Bucureştiben 700, a moldovai Botoşaniban 300, Focşaniban 1800, Devan 1400, Aradon 2000 lei. Ugyanennyi körte Bucureştiben 750, Buzăuban 1100, Ploeshtiben 1600, Focşaniban 2000 lei.

Egy kiló borjúhús Botoşaniban 16, Bucureştiben 23, Giurgiuban 25, Braşovban 26 lei. Nyers szalonna Romanban 22, Hotiuban 37.50, Clujon 35, Bacăuban pedig 24 lei. Sonka Turnu-Severinben 75, Bucureştiben 95 lei. És így tovább.

Ha feltételezzük, hogy a statisztikai szolgálat azonos minőségű portékák árait állította egymással szemben, a kép, amelyet így kapunk, valóban feltűnő és sajátságos. Egyes távolos, megfelelő összeköttetéseket nélkülöző helyeken ezeket a különbségeket még meg lehet magyarázni a szállítás nehézségeivel és költségeivel. Mi magyarázza azonban meg ezeket a meglepő eltéréseket egyes transzilván városok piaci árai között, melyeket közvetlen vasútvonalak, közöttük többeket kifogástalan országutak kötnek össze?

Nyilvánvaló, hogy az értékesítési szervezet körül van a nagy hiba. Ezek a hibák nemcsak hatósági és technikai téren jelentkeznek, hanem éppen olyan mértékben a társadalmi szerveztség hiányára is mutatnak. Bizonyos, hogy az egészséges áralakulást helytelen helyi intézkedések, aránytalan taxák, megfelelő raktárak és árusító helyek hiánya nagy mértékben befolyásolják — a hűtőházak, hűtőkocsik és más hasonló berendezésekről nem is szólva —, minc azonban nehézség, melyet kellő társadalmi és gazdasági szerveztséggel, megfelelő intézményekkel ne lehetne kiküszöbölni, vagy legalább káros hatásukat lényegesen csökkenteni. A legjobb példa erre az, hogy — az egy Braşovot kivéve, melynek különleges a helyzete — a legtöbb szászoklakta városban az árak alakulása sokkal egyenletesebb és állandóbb, mint egyebütt. Ebben kétségtelenül döntő szerepe van a szászok értékesítő szerveinek: mind magángazdasági alapon működnek, mint a szövetkezeteknek és egyleteknek.

A helyzetnek, mit ezek az aránytalan ár-különbségek jelentenek, igen súlyosak a társadalmi kihatásai. Egyfelől azt jelentik, hogy bizonyos városokban sokkal drágábban él a lakosság, semmint kellene, másfelől pedig azt, hogy más vidékeken a gazda a töredékét sem éri el annak az árnak, amit az egészséges kiegyenlítő hatásával elérhetne. Ezt az utóbbi hátrányt sem egyenlíti ki az egész gazdasági társadalom szempontjából nézve az a körülmény sem, hogy a fennebb jelzett drága városok környékén viszont aránytalanul magasabb árakat érnek el a gazdák: e magas árakat csak kicsiny rétegek élvezik, azok is többnyire véletlen szerencsének, váratlan jó termésnek, vagy hasonlóknak köszönhetik. Semmiesetre sem olyan tényezőknak, melyekre termelésüket állandóan felépíthetnék.

Nagyon érdekes volna, ha vázlatos képet kaphatnánk arról, hogy az országos közgazdaság keretében a magyar városi lakosságnak és a magyar falunak viszonya e téren miképpen alakul. Még régebben egyszer tapasztaltuk, hogy az a kitűnő minőségű burgonya, mit Tusnádon különként 1 leiert vesztegettek el a székelgy gazdák, az ország nyugali határszélénél piacain ugyanakkor 4—5 leibe kerül. Hasonló aránytalanságok bizonyára most is vannak, ha

sajnos nincs is módunkban azokra rámutatni.

Ezek az aránytalanságoknak elsősorban mindig a gazda látja a kárát. Ahol magas az ár, ott azért magas, mert nincs áru a piacon, legalább is számottevő mennyiségben nincs. A gazda szempontjából hiába magas tehát. A hasznát a közvetítő, a kufár szedi le, aki az áruhiányt könyörtelenül kihasználja. Ahol pedig alacsony, ott kárba veszt a termés, mert a közeli piacoknak nincsen felvevő képességük.

Ott, ahol a közvetítő magángazdaság inkább űzkerdik, mint közvetítő, inkább spekuláció, mint áruelosztó ipar — a közölt statisztikai adatok pedig arra vallanak, hogy ez a helyzet nálunk, — ott egyetlen orvosság kínálkozik: a szövetkezeti értékesítés. Beszerző szövetkezetek a városokon, melyek az egyes terményeket idényük teljében nagyban áron szerzik be és osztják szét tagjaiknak. A falvakon pedig értékesítő szövetkezetek, melyek ezeket a városi alakulásokat egyenletes és jöminőségű áruval ellátják.

A „Szövetkezeti Értékesítő” márciusi száma meggyőző képet ad arról, hogy mit jelent az értékesítésnek és közvetítésnek ez a módja a boldog szövetkezeti országban, Dániában. Mégpedig elsősorban a gazdák számára a dán földműves a piaci vajárból otthon 90, Angliában 82%-ot kap meg. A sertéshúsnak dániai kiskereskedelmi árából 70, az Angliában elért árból 73%-ot élvez. A Dániában eladásra került tojás árából 78, az exportáltból pedig 68%-ot kap tisztán kézhez. Dániában azonban minden 20 falusi házra, vagy másképpen minden 350 lakosra esik egy szövetkezet, ezek a termelő szövetkezetek pedig közvetlenül

Máj, vese, epe,

idült (kronikus) gyomor és bélmegebetegedések, almatlanság, hányinger, hányás, szédülések, SAV-TULTENGÉS, ideges fejfájás, székrekedés esetiben az amerikai gyógynövényekből készült világ-hírő

GASTRO D.

gyógyszer kitűnő eredményeiről a világ orvosi szaktekintélyei hosszú cikkekben számoltak be orvosi lapokban.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucureşti, Calea Victoriei 124.

állanak összeköttetésben az óriási angol fogyasztási szövetkezeti hálózattal.

Nem szükséges külön fejtegetni, mit jelentene számunkra az, ha a magyar falu terményeit szövetkezeti szervek közvetítenék a városok magyar lakosságához: nagy gazdasági előnyöket mindkét félnek. Azonfelül pedig a lelki kapcsolatok megerősödését, korszerű gazdasági alátámasztását. A feltételek megvannak: a magyar falvak többsége, elsősorban a székelgy területek aránylag messze esnek a nagy városi gócpontoktól, másfelől pedig a városok magyar lakossága nagyobb annál, amit a közvetlen környék piaci terményei kellőképpen el tudnának látni és ki tudnának elégíteni.

Ennek a mozgalomnak azonban éppen olyan hasznát látná az egész közgazdasági élet, mint azon belül külön a magyarság: ez a magyar szerveztség egyidőben általános kihatási társadalmi szerveztséget jelentene, tengelyt és kiindulópontot a szövetkezeti közvetítés erőteljesebb fejlődéséhez. Azok az érzelmi és nemzeti források tehát, amelyekből ez a mozgalom táplálkozhatnék, igen becses szolgálatot tennének az egész országnak.

Mert az Állami Sorjáték MERCUR sorsjegyárudái bizonyságot tettek, hogy a legszerencsésebbek,

Március 15.-én kezdődik a XVI. sorsjáték. Menjen idejében a MERCUR sorsjegyárudákhoz és vásároljon sorsjegyet.

A XVI. sorsjáték húzása március 15.-én, április 15.-én, május 15.-én, június 15.-én.

HELYI CIM

ÁLLAMI SORSJÁTÉK
MERCUR SORSJEGYÁRUDÁI

DACIA BANK R. T. Oradea,

Menetjegyiroda Boulevardul Regele Ferdinand No. 9.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi szél, változó felhőzet, néhány helyen futó eső, a hőmérséklet már alig csökken.

CISAR ÉRSEK KÖRLEVELE A MEGBÉKÉLÉS VASÁRNAPJÁNAK MEGÜNNEPLÉSÉRŐL. Bucuresti. Saját tud. A megbékélés vasárnapja ünnepének megtartására vonatkozólag Cisar érsek körlevelet küldött a bucaresti egyházmegye lelkészi hivatalainak, amelyben többek között ezeket írja: A vasárnapi prédikációban méltani kell a hívek előtt a nap jelentőségét. Imákat kell mondani az alkotmány lelkiismeretes tiszteletbentartásáért, az állam összes polgárainak a békés együttműködéséért. Közölni kell a hívekkel, hogy az érsek a bucaresti egyházmegye területén felold minden római katolikus hívőt az esetleges eskü alól, amelyet azok bármikor, bárhol, bárkinek teljesítettek, hogy politikailag lekössék magukat, mert most már nem léteznek más hűség, mint hűség a haza és a trón iránt.

TATARESCU KIHALLGATÁSON FOGADTA VAVERKA CSEH KÖVETET. Bucuresti. Saját tud. Tatarescu helyettes miniszterelnök kihallgatáson fogadta Vaverka cseh követet, aki pénteken érkezett a fővárosba.

Megjelent a Hivatalos Lapban a sajtó- és propaganda vezérigazgatóság felállításáról szóló rendelet. Bucuresti. Saját tud. A Hivatalos Lap legújabb száma rendeletet közöl, amely április 1-i hatállyal sajtó- és propaganda vezérigazgatóságot létesít a miniszterelnökség mellett. Az újonnan létesítendő vezérigazgatóságot egy vezérigazgató irányítása alá helyezik. Ide fognak tartozni a turisztika, rádió, mozgószínház, valamint a külügyminisztérium mellett működő sajtóigazgatóság, a „Rador” távirati iroda és mindazok a rendelettervények, amelyeknek alapján a fent említett intézmények működnek.

SZIGORUAN BEHAJTJAK AZ ADÓHÁTRALÉKOKAT. Bucuresti. Saját tud. Canciov pénzügyminiszter intézkedett, hogy minden adófizetési haladékokat, valamint a részletekben való adófizetést függesszenek fel. Az adóhátralékokat tehát teljes egészében behajtják a szokásos formák betartása mellett.

A kisiparosokra és falusi kereskedőkre adóvállomás nélkül is kirójják az adót. Satumare. Saját tudósítónk jelentése: Az itteni pénzügyigazgatóságra pénteken megérkezett a pénzügyminiszter azon rendelete, amellyel a kisiparosok és falusi kereskedők adókövetését újból szabályozta. A rendelet utal arra, hogy a kisiparosok és a falusi kereskedők az elmúlt pénzügyi években tömegesen maradtak el adóvállomásaikkal, ami nem a hanyagságra, hanem tájékozatlanságra vezethető vissza. Ezért a pénzügyminiszter elrendelte, hogy azon kisiparosok ellen, akiknek műhelye kevésbé fogalmas utcán van, s akik adóvállomásukat nem nyújtották be, ne vegyenek fel kihágási jegyzőkönyvet, hanem egyenesen róják ki rájuk az adót. A rendelet a falusi kisiparosokra is vonatkozik. Tanácsos azonban, hogy úgy a kisiparosok, mint a falusi kereskedők adóvállomásaikat illetékes helyen mielőbb terjeszték be.

LEÉGETT A BRAILAI GIMNÁZIUM. Bucuresti. Saját tud. Eddig még ki nem derített okból, tegnap éjjel tűz ütött ki a brailai kereskedelmi liceum épületében. A tűz gyorsan terjedt, egész éjszaka tartott s csak reggel felé sikerült eloltani. A kár meghaladja a másfélmillió leit.

* Fej- és derékfájás, émelygés, aranyér, tisztaltan arcbőr gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor a Darmol hashajtó segít.

Zürichi zárlat. Párizs 13.77 fél, London 21.65, Newyork 433 fél, Brüsszel 73.05, Milánó 22.72, Amszterdam 241.45, Berlin 174.40, Bécs — schilling 62, Prága 15.15, Varsó 81.90, Belgrád 10, Bucuresti 325.

HÁROM AMERIKAI MILLIÁRDOS FIU VESZI FELESEGÜL I. ZOGU KIRÁLY HUGAI. Newyorkból jelentik: Megirtuk, hogy Zogu albán király három huga: Rubie, Mizejeu és Maxhide hercegnők közvetlen bátyjuk esküvője után hosszabb tartózkodásra Amerikába utaznak, egy olasz hajóval. Ezzel kapcsolatban a „Variety” közli, hogy a három albán hercegnőt három amerikai pénzfejedelem veszi el feleségül. Meg is írja a lap a három völgegyjelölt nevét: Ford, az autókirály fia, a fiatal Vanderbilt és Gould a harmadik jelölt. A három amerikai milliárdos fiu minden ambíciója az, — írja a „Variety”, — hogy egy uralkodó királynak legyen a sógora. Ha még hozzá vesszük, hogy a három albán hercegnő feltűnően szép is, érthető, hogy miért utaznak Zogu király hugai Amerikába. A lap szerint a házasság már befejezett tény és még a nyár folyamán hivatalosan is nyilvánosságra hozzák a három albán hercegnő eljegyzését.

Cselédleány izgalmas kalandja a betörővel. Arad. Saját tud. Kalandos körülmények között akadályozott meg egy cselédleány egy nagyszabású betörést. Perényi János vendéglős, strada Calvin 34—36. lakását akarta kifosztani egy betörő, aki a sikertelen kísérlet után elmenekült. Groza Mária cselédleány a szomszédban levő vendéglőből a késő esti órákban tért vissza a lakásba, hogy befűtsön a kályhába. Amidőn kinyitotta az ajtót, csörömpölést hallott és kíváncsina ment be a szobába, hogy megtudja: mi történt? Az ablak egyik üvegtáblája tört ki és ezt azzal magyarázta, hogy a léghuzam zuzta össze az ablakemet. Eppen vissza akart fordulni, amikor az ajtónyílásban megjelent egy álarcos férfi, aki revolvert szegett a halálra rémült leányra. Groza Mária azonban sikoltozni kezdett, mire az álarcos betörő hátrahagyva az összecsomagolt értéktárgyakat, a nyitott ablakon át elmenekült. A betörő „látogatása” annak ellenére, hogy nem tudott elvinni semmit, súlyos kárt okozott. Összetörte a vadonatúj butorokat, az üveges vitrint feldöntötte és az összes zárat felfeszítette. A betörő, aki menekülés közben revolverét is hátrahagyta, minden valószínűség szerint rövidesen kézrekerül. A revolver agyán talált ujjlenyomatok alapján könnyen meg lehet állapítani a szemlélvonosságát.

A „MAGYAR LAPOK” LEGKÖZELEBBI SZÁMA KÖZLI AJANDEKAKCIÓK NYERTESEINEK NÉVSORÁT. A „Magyar Lapok” kiadóhivatala az előirt formások szigorú betartása mellett megejtette lapunk legújabb ajándékakciójának sorsolását s a sorsolás alapján összeállította a szerencsés nyertesek névsorát. A sorsolás eredményét azonban, tekintettel mai számunk hatalmas anyagterhelésére, legközelebbi számunkban közöljük.

* Országos amatőr fényképezési kiállítás Oradeán. Április hó 17—27-én rendezi meg a Soc. Turistilor „Vulturii” fotó osztálya II-ik országos amatőr fotókiállítását és versenyt. Az aradi, cluj-i, brasovi és bucaresti amatőrök nagy érdeklődést mutatnak már is a kiállítás iránt. A zsűrit is az ország más-más városából kérte fel a rendezőség, hogy ezzel is biztosítsa a legmesszebbmenő partatlanságot. Az egyesületi pályversenyre a rendező egyesület tagjai egy gyönyörű monumentális szobrot ajánlottak fel, hogy ezzel is ambicionálják a többi egyesületeket a csoportos részvételre. Ezzel kapcsolatosan kell felemlitenünk, hogy a most Bucurestiben a nemzeti turista hivatal által rendezett III. országos amatőr fényképezési kiállításán az első díjat Sutu Joan kapitány, míg a harmadik díjat dr. Középegy László orvos nyerték meg s ezzel bizonyoságot tettek arról, hogy az ország legkiválóbb amatőr fotócai városunk falai közül kerültek ki.

Temetés hamvazószerdán

Mostinul Mareban nagy temetés volt. Eltemették T. I.-t. Az egész község ott volt. Az arcokról megdöbbenést és gyászt lehelte egyszerre leolvasni. T. farsang hétfőjén Careiba ment, a hetivásárra. A vásár után a kocsmában mulatozott, farsangolt. A farsangolás késő éjjelig tartott. Azután szekerére szállott, mámoros fejével nem jól hajtott és nekiment az ároknak. A szekér felfordult, T. I. a vízzel telt árokba esett és a vízben megfulladt. Akik vele voltak, nem vették észre, hogy a vízbe merült, mert sötét volt. Ők is beleestek ugyan az árokba, de kikászolódtak belől. T. I. az ital áldozata.

Gyászos halál!

A temetés maga is egy nagy prédikáció volt. Prédikáció és vadbeszéd! A halott vadolta benne azokat, akik bűnösök voltak.

Kik a bűnösök?

Az első bűnös az volt, aki a legelső poharat adta neki, mint ifjunak. Bűnösök voltak, akik vele ittak, mulattak. Bűnösök azok is, akik őt nem figyelmeztették. Bűnösök, akik példájukkal hozzájárultak, hogy T. I. italos ember legyen.

A bűnösök tartanak bűnbánatot! Vezekeljének! Tegyük jóvá bűnüket!

Akik nem bűnösök, fogadják meg, hogy nem lesznek rabjai az italnak.

Mindnyájan, akiknek hitük van, akik Isten országát keresik, akik Istent szeretik, apostolkodjanak a józanság, a keresztény önmérséklet terjesztésében.

XI. Pius pápa a múlt esztendőben Varsóban kongresszust tartatott az alkoholizmus ellen és szótartott intézett a résztvevőkhöz. Az alkoholizmus, az italozás önmagában véve is bűn, ezenkívül még sok más bűn okozója. A nép romlása, a jólét, a családi boldogság, az egészséges nemzedékek megrontója.

Vajon hányan tettek fogadalmat Mostinul Mareban a hamvazószerdai temetésen, hogy nem nyulnak többé alkoholhoz?

X. Károly svéd király italos mámorában goromba volt édesanyjához. Anyja nagyon elbusult emiatt. Mikor a király kijózanodott, megmondta neki, hogy milyen durván viselkedett édesanyjával szemben. A király borral megtelt pohárral édesanyjához ment és így szólt: „Anyám! Királyi becsületszavammal ígérem, hogy ez az utolsó pohár életemben.” Megízlette a bort, a poharat földhöz vágta, többé nem ivott. Királyi becsületszavát megtartotta.

XI. Pius pápa szótarta ne legyen pusztába kiáltónak szava! A katolikus ember Istenért mondjon le minden bűnről.

ISTVÁN,
püspök.

* A gyakran visszatérő fejfájás, szédülés és szívdobogás nagyon sok esetben megszűnik, ha napoként reggel éhgyomorrra és esetleg este lefekvés előtt is egy-egy felpoháryi természetes „Ferenc József” keserűvizet iszunk. Kérdezze meg orvosát.

A primadonna szintársulata. Budapestről írják: Pintér Böske, aki Transsylvania magyar színpadainak népszerű, ünnepelt primadonnája volt, most érdekes vállalkozásba kezdett Magyarországon. Pintér Böske négy tagu kis társulatot szervezett, amellyel végigjárja a magyarországi városokat és azokban transylvanai szerzők, költők és írók műveiből tart előadásokat.

Emberhalál birtokháborítás miatt. Mercuria-Cluc. Saját tud. Csáky György és hasonló nevű fia, remetei lakosok, 1936. év nyarán szekérral mentek Vákár Imre odaváló gazdálkodó földjére és így akarták elkerülni a szinte járhatatlan mező ut nehézségeit. Vákár ezt észrevette, vasvillát ragadott és szembeállt velük. A zajra a lovak megbökröcsödtek és elgázolták Vákárt, aki kevéssel azután kiszendvedt. Az apa és fia egy-egyévi fogházat kapott és a bíróság tizenkétezer lei kártérítést is megítélt.

Feljegyzések

A kis belga királyság ma olyan, mint a kohó, amelyben ércék izzanak és sietőleg várják az öntést, a végső formát. Új szabályzatok készülnek, úttörő intézményeket állítanak fel, mindent ugyanazzal a céllal: keresik a két nép békés és hasznos együttműködésének útját.

A legújabb belga csemény az, hogy két kultúrtaácsot állítottak fel: egy vallont és egy franciát. A két kultúrtaácsnak az lesz a hivatása, hogy a kormányzatnak a kulturális kérdésekben szellemi háttérrel és utmutatást adjon. Feladata az egész szellemi életet feléleli. Független elsősorban a nyelvkérdésre fogja irányítani a mindarra, ami ezzel összefügg. Nemcsak arra kell ügyelnie tehát, hogy a két nemzeti nyelv szabadon érvényesüljön és fejlődhesen, hanem tanácsaival támogatnia kell a kormányzatot a nyelvi kulturák művészi fejlesztésében s azon túl, általában a szellemi élet egész területén. Feladatkörébe tartozik tehát a képzőművészetek támogatása és ápolása is, valamint az irodalmi műveltség mélyítése és terjesztése.

A két kultúrtaács külön fog működni, külön elnökei lesznek, titkárai, segédhivataltokai. Gondolnak azonban arra, hogy a közös kulturális érdekek jobb szolgálatának érdekében a két tanács együttes üléseket is tarthasson. Ezeket a kultuszminiszter fog elnökölni.

A kultúrtaácsoknak nem lesz végrehajtó, vagy intézkedő hatalma. Ennél többet akarnak adni ennek az újszerű intézménynek: olyan nagy szellemi tekintélyt, amely előtt mindenkinél meg kell hajolnia, még a miniszternek is. Tagjait ezért nem a harcos politikusok sorából választják össze, hanem a szellemi élet nagyságai közül. Nem mintha politikusok között nem ehetnének nagy és döntő jelentőségű emberek. Azt tapasztalták azonban, hogy a politikus, ha még olyan nagy is, a parlamentáris rendszer mellett mindent alárendel a pártcélnak és a pártfegyelmének. Nem is igen lehet másnak. Ez a káros hatás, úgy mondják, különösen a nyelvkérdés rendezése körül mutatkozott meg; akármint fogadott el az egyik párt, az a másiknak nagyon sok vagy túlságosan kevés volt, a körülmények szerint. A helyzet így sokszor elmérgesedett anélkül, hogy a megoldáshoz közelebb került volna.

A politikamentes kulturagazgatás gondolata ellen egyelőre hevesen tiltakoznak minden oldalról. A nacionalisták bizalmatlankodnak, azok pedig, akik birtokon belül ülnek, gyanakodnak. A bizalmatlankodásnak igaza lesz akkor, ha ezeket a kultúrtaácsokat mellékvágányoknak szánják, ahova kitolhatják alkalomadtán a kényes kérdéseket. A jövő mutatja majd meg, hogy mire mennek a belgák ezzel az új intézménnyel.

A gondolat csábító: a kulturát kiemelni a politikai tusakodások és az anyagi versengések légköréből. Valóság azonban csak akkor lesz, ha a kiemelés maga is — nem pusztán politikai fogás.

Banciu tábornok, helyőrségi parancsnok a polgármesternél. Oradea. Saját tud. Szombaton délelőtt Banciu tábornok helyőrségi parancsnok udvariassági látogatást tett a városházán. Constantin Constantinescu polgármestert kereste fel.

A satumarei főfoglár bűnhalmaza. Satumare. Saját tudósítónktól. Megirtuk, hogy Lobontiu Ioan, a satumarei ügyészhez fogház szabadságát főfoglára vezekedés hevében az egyik börtönben Muresan Traian fogházból lőtt. Lobontiu ellen a hadbroságnál eljárás indult. Az ügyet kapcsolatban Satumare-ra érkezett Hatiegan iasoktor, a fogházak egyik vezérfelügyelője és megalapította, hogy Lobontiu sorozatos visszaéléseket követett el. A foglyokat zsarolta, a fogházörököt terrorizálta s a fogházból titkárat agyonmészélt fenyegette meg, amíg bíróság letiltott fizetéséből levonásokat eszközölt. A vezérfelügyelő tapasztalatait a fogházak központi igazgatósága elé terjeszti és Lobontiu ellen bünvádi eljárást indítanak.

Ha rheumában, köszvényben, ülőidegzásában szenved, miért nem próbálja ki azonnal a Togat-t? Ezen a legmodernebb tudományos kutatások eredményei alapján készített gyógyszer mely szerencsés összetételénél fogva sem a szívre, sem a gyomorra nem hat károsan, gyors segítséget jelent és biztos gyógyulást eredményez. A Togat-tabletta több mint 7000 orvos és számos klinika kedvező véleménye alapján megbízható gyógyszer a hüléses megbetegedések, fájás, álmatlanság és gripa ellen is.

Sorozatos betörések Aradon. Saját tudósítónktól. Schwartz Vilmos Avram Jancu-tér 18. szám alatti rövidáru gyárában betörők jártak. Az ismeretlen tettesek aránytalanul harmincezer lei értékű árut vittek el. Az aradi rendőrség erőteljes nyomoz, hogy az utóbbi időben történt számtalan betörések tetteseit, akik a fellelés szerint azonosak lehetnek, mielőbb letartóztatassa.

* A prostata megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „**Ferenc József**” keserűviz — reggelenként éhgyomorral egy kis pohárral — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet biztosít és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Zsiros-szódát ivott egy félkegyelmű. Oradea. Saját tud. Szombaton délelőtt a Josia telep vasúti állomás egyik üres vagonjában zsiros-szódával öngyilkosságot követett el és meghalt Dénes Károly tincai illetőségű félkegyelmű. Dénest hozzátartozói elmebaja miatt be akarták hozni az elmegyógyintézetbe, de a félkegyelmű ember megszökött hazulról.

Felhívás az oradeai háztulajdonosokhoz. Ujabbon nagyon sok panasz érkezett szövetségünkhöz amiatt, mert bizonyos egyének, — magukat a vízmű alkalmazottainak kiadva — megjelentek az egyes házakban a vízvezeték felülvizsgálatának ürügye alatt a vezeték ólomcsöveit kiszétké, ellopják és ezáltal igen nagy károkat okoztak. Felhívjuk a háztulajdonosok figyelmét arra, hogy a vezetéknek a házban levő részei mind a háztulajdonosok tulajdonai, azokat a vízmű felül nem vizsgálhatja és ekként az ilyen állítólagos „felülvizsgálást” ne engedjék meg. Kérjük tehát ezektől az egyénektől a vízmű által kiállított igazolványok felmutatását, ellenkező esetben adják át őket a rendőri közegeknek. Háztulajdonosok Szövetsége.

JÜJJÜN TAVASSZAL ITALIÁBA. A Magyar Lapok ezidei nagy olaszországi társasutazását az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolja össze. Ez a társasutazás valóban eseményszámba megy és mindezek ellenére olyan olcsó, hogy azon a szerényebb anyagiak fölött rendelkezők is, minden nagyobb megerőltetés nélkül részt vehetnek.

Feje

és derékfájás, émelygés, idegesség, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor is segít a **DARMOL**

Darmol hashajtó tablettaiban és drogdobában 4,- és 35,- L

Szent Antal délutánt rendezett a mercuria-ciu Katolikus Nőszövetség. Saját tud. A Katolikus Nőszövetség ez évi első Szent Antal délutánját a napokban rendezte meg a katolikus főgimnázium tornatermében, amelyet zsúfolásig megtöltött a közönség. A délután hat órakor megtartott matiné ötletes és tartalmas műsorral került előadásra. Moldován Olga és Sprencz Gizike párhuzammal, Székely Böske és Sprencz Ferenc, Mayer Erzsike által kísért énekeszámokkal, Csandó Jenő gheorgheni segédlelkész szavaltokkal szerepeltek. Egyfelvonásos szindarabot adtak elő Moldován Jolánka, Potóczy Irma, Sprencz Pál, Takács Lajos és Seiwarth László. Zongorázott Imets Ákosné. Karénekeszámokkal szerepelt a katolikus főgimnázium ifjúsági énekkara Sarkadi Elek zenetanár vezényletével. Énekelt dr Nagy Tibor, Imets Ákosné zongorakísérettel. Ugyancsak egyfelvonásossal szerepeltek Szabó Pici, Sprencz György, Popper Zoltán, Miklós Ferenc és Tarsay Ernő. Az ügyerkölcsileg, mint anyagilag kitünően sikerült Szent Antal délután megrendezésében résztvevő dr Nagy Bérnéné elnökével az élén minden lelkésznőszövetségi tag.

Temetés. Huldmann György CFR nyugdíjas 69 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Haller kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

* Kérelem. Racosul de Josi Jézus Szive tisztelőre épült templom berendezésére kegyes adományokat szeretettel kérünk. Adományokat a Rupea római kat. plébánia címére kérjük.

Tóth Tihamér
összegyűjtött művei
20 kötetben
Dus aranyozású egészvaszonkötésben
4400 lei.

A kiváló szónok és ragyogótollu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van a sorozatban. — Aki mind a 20 kötetet előre kifizeti, 15 százalékos kedvezményt kap.

Megrendelhető: könyvostályunknál.

A sorozat kapható havi részletfizetésre.

SPORTHIREK

A Zsidó-Liceumban tartják meg a Hegedüs-vándordíj országos kardvívó verseny küzdelmeit

Oradeán vasárnap d. e. 10-kor kezdődik a Zsidó Liceum tornatermében (bejarat a Posta-utcaról) a nagy érdeklődéssel várt Hegedüs vándordíj idei mérkőzései. Az országos versenyen résztvesznek a legjobb kardvívók s így magas színvonalú és érdekes küzdelmekre van kilátás. A rendező ASO nagyszerű lépcsőségű kardvívó „kivü” (Szántay, Salamon, dr Weimann, Barabás, dr Turnovszky, dr Barna, Berkes) biztosan indul a Hagg'bor (Altmann többszörös kardvívóbajnok, Erős Északi Liza bajnok, Spitzer, Zádor és a KAC (Hintz I., Kőkőssy, Hintz II., Bicó, Szentkirályi) teljes gárdája, valamint Satumare-ről Luczky többszörös bajnok. A timisoareiek és a fővárosiak nevezése még nem futott be, de a rendezőség reméli, hogy a versenyre megérkeznek.

CAO—Jiul és Stăruina—UDR Oradeán. Vasárnap két érdekes bajnoki mérkőzést bonyolítanak le. Délelőtt 11 órakor a Károly-pályán a piros-feketék a resitai UDR-rel a B) liga bajnokjelöltjével ütköznek meg. A munkáscsapat revanót akar venni az őszi 7:1-es vereségért. Délután ugyancsak a Károly-pályán a CAO a Jiul-talja vendégül. Ha győznek a zöld-fehérek úgy felkelhetnek a negyedik helyre. Mindkét mérkőzés iránt nagyfokú érdeklődés nyilvánul meg.

SZÍNHÁZ

A Thalia operett-együttesének vendégjátéka Oradeán

Első bemutató: Egyetlen éjszakára. Halász Imre és Losonci Dezső legújabb zenés vígjátéka

Alig volt rá példa, hogy egy színész, mint a színház olyan ambícióval készítsen elő darabot, mint ahogy az Egyetlen éjszakára zenés vígjátékot készíti elő a Thalia kiváló együttese. Ami a szemnek, fülnek tetszetős az mind megtalálható ebben az operettben. Remek, gördülékeny szöveg, nagyszerű kacsagtató helyzetek egész tömege, szebbnél jobb szerepek, humor, ötlet, elegancia teszik tökéletessé ezt a kitünő operett új-donságot, amely Gróf László kitünő rendezésében kerül színre Oradeán szerdától kezdődőleg. A darab Budapesten már több mint 125 előadást ért meg és még most is állandó zsúfoltság hűzák előtt kerül színre. Az Egyetlen éjszakára pazar új díszletekkel, rengeteg új kosztümmel, tökéletes külsejűek között kerül bemutatásra, amelynek főszerepeit: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Czopán Flóri, Pál Magda, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József alakítják, a zenekart Schreiber Alajos vezényli. Az Egyetlen éjszakára szerdán, csütörtökön, pénteken este, szombaton délután 5 és este 9 órakor és vasárnap délután 5 órakor kerül színre, mindenkor rendes helyárrakkal.

— **Urilány szobát keres** operett kerül színre vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárrakkal, teljesen a bemutató előadás szerint.

— **Sárgapitykés közlegény** a legnagyobb operett siker, vasárnap este 9 órakor van a színház műsorán rendes helyárrakkal, teljesen a bemutató előadás szereplőivel.

— **Hétfőtől a színházi év legnagyobb revüje,** Ábrahám Pál 12 képből álló káprázatos kiállítás, világsikert aratott nagy vídám operettje 3:1 a szerelem javára. Harmath Imre és Keller Rezső szövegére. Káprázatos kiállítás, 22 új táncatrakcióval, teljesen új díszletekkel, 140 új kosztümmel.

Heti műsor:

Szerdán, március 16-án este 9 órakor: **Egyetlen éjszakára.** (Halász Imre és Losonci Dezső eddig 125 előadást megért ragyogó operett-új-donsága. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Czopán Flóri, Pál Magda, Jenei János, Gróf László, Fülöp Sándor, Csóka József, Réthely Ödön, stb.)

Csütörtök este 9 órakor: **Egyetlen éjszakára.** Péntek este 9 órakor: **Egyetlen éjszakára.** Szombaton délután 5 órakor: **Egyetlen éjszakára** (Rendes helyárrakkal. — Este 9 órakor: **Egyetlen éjszakára.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Urilány szobát keres** (Olcsó helyárrakkal.) — Délután 6 órakor: **Egyetlen éjszakára.** — Este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény.**

Hétfőtől minden este: 3:1 a szerelem javára. — **Jegyek az összes előadásokra vasárnaptól kezdődőleg** már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál nanonta délelőtt 11—1-ig és délután 4-től 6-ig.

Műremekek mártiromsága

Irta: Kéki Béla

A „Pásztortűz” legújabb számából vesszük át az alábbi írást, amely megrendítő képét adja a spanyolországi műremekek pusztulásának. A cikket Kéki Béla a „Pásztortűz” társszerkesztője, a fiatal esztéta és műkritikus írta, aki nemrégiben teljesen újjászervezte a Reményik Sándor és Császár Károly szerkesztésében megjelenő folyóiratot.

Közel két esztendője, hogy lankadatlan hevességgel és kegyetlenséggel folyik a spanyol testvérharc és pusztul, a kibontakozás és engesztelődés útját nem találva, ez a nagymultú európai nép. Bár e két hosszú esztendő alatt alaposan hozzáadódott a szemünk, mégis ezuttal fordítsuk el tekintetünket a rombadőlt városnegyedekről, a bombák nyomán fölcsapó füstoszlopokról és a katonák szétszórta holttesteiről. Az iszonyú véráldozaton túl más értékek is hőven hullottak megsemmisülésbe a mai Hispaniában.

Az újkori Európának századokig leggazdagabb országa volt a spanyol föld s művészeti értékekben minden más országgal vetekedő. Egymás mellett pompáztak az arab építőművészet márványcsipkés csodái, ősi gótikus székesegyházak, a barokk tobzódó formavilága, világíró festmények és szobrok. Ezért a forradalmi harcok hírei mögött kezdettől fogva ott bujkált a gondolat: vajjon mi lesz a sorsuk ezeknek az évszázadok óta felgyűjtött és féltve őrzött műkincseknek? Vajjon Cordova bombázása közben megkímélték-e a lezuhanó gránátok a mecsetet és oszlopcarnokát, az arab művészet utólréteget remekét? Vajjon sértetlenek-e még a toledói Szent János-kolostor híres keresztfolysóinak ívei? S vajjon hova menekítették Madridból a Prado kincseit: Greco, Ribera, Zurbaran, Valezques és Murillo festményeit?

Aggódó kérdéseinkre a hadműveletekről szóló jelentésekből nem hámozhatunk ki pontos feleletet, csak homályos sejtésekre utalva számítottunk a spanyol művészet veszteségeit. Föltevéseinket megerősítették a lélektan és a friss emlékeztető világháború tapasztalatai. Nem volt egyedülálló jelenség a rheimsi székesegyház rommá lövése, bár a hadászati érdekből történt műemlék-pusztítások viszonylag ritkábbak s javarészt az egyéni felelősség, illetve felelőtlen rovására kell írunk a művészetellenes büncselekményeket. Nem botránkozunk rajtuk! Csúpa „kedvteléből”, azaz: ellenállhatatlanul sodortatva a romlás fölszabadult, vad ösztönétől s felelősségtudat utolsó foszlányait is eldobva vették célba a harcéri katonák a szobrok fejét, a képet vagy a csilárt, gatlás nélkül kiélve a lövészárokból eldurvult indulataikat.

Ha Spanyolországot tekintve, csak a hadászati érdekekkel és a felelőtlen állapotával számoltunk, már előrevetettük árnyékukat az üszkös templomromok és a hősiük nélkül maradt szobortalapzatok, de minden okunk megvolt rá, hogy céltudatosabb kártevő szándékok behizonyulását várjuk.

A kérdés dokumentum-anyaga azonban mostanáig nem volt hozzáférhető. E fanatikus, döntésre nem jutó polgárháború hevében ugyan ki törődött azzal, hogy a fűbe harapó ezredeken kívül más áldozatai is vannak ennek a harcnak: néma és vértelenül pusztuló mártirjai. Azonban Franco tábornok fényképgyűjteményt készített az áldozatokról: a fölgyújtott templomokról, ledöntött Krisztus-szobrokról, fölforgatott kolostori kincstárakról, megromlódott műemlékekről. S legutóbb egy kötetre valót, hetven darabot e képek közül kiadott a párizsi *L'Illustration*.

Fájdalmas és mélyen elszomorító látványban részesít ez a kötet, nagyon lehangoló élményt jelent a végigforgatása. Arra a blaszfém-

mikus művészet-gyilkolásra, amelyről e lapok tanuskodnak, semmiféle háborus örület nem adhat magyarázatot. Nem kilengésekről vagy egyéni visszaélésekről van többé szó, ezt a romboló akaratot tervszerűsége bélyegzi meg legsúlyosabban. Különben erről beszél a kötet bevezetője is:

„A közölt képeket több mint ötszáz közül válogattuk ki, tizennégy tartományból, és pedig ezekből: Cadiz, Avila, Huela, Badajoz, Cordova, Guadaljara, Toledó, Malaga, Granada, Madrid, Biscaya, Gijon, Santander és Sevilla. A felvételeket Franco tábornok képszolgálatára vette fel abban a rendben, ahogyan a nemzeti csapatok elfoglalták a szóbanforgó tartományokat. Am a rongálások, csonkítások és meggyalázások, amelyeknek vitathatatlan tanujelét viselik magukon e művészi munkák, nem tudhatók be háborus cselekményeknek. Sajnos, kikerülhetetlen, hogy ha valahol háboru dúl, pusztításai túl ne terjedjenek a háboru közvetlen célpontján. Épületeket bombáznak, vagy gyujtanak föl, köztük nem egyszer templomokat, szentélyeket, műemlékeket, s a bennük található drágaságok — képek, szobrok, mindennemű értéktárgyak — osztoznak sorsukban. Az itt összegyűjtött dokumentumok azonban másegyéből tesznek bizonyosságot. Ezek a művészi alkotások egytől-egyig minden katonai szükség nélkül estek a tudatos és rendszeres pusztítás áldozatául, távol az ütközetek színhelyétől s legtöbbször oly pillanatokban, amikor a köztársaságiak teljes mértékben urai voltak még a szóbanforgó területeknek. A madridi, valenciai vagy barcelonai köztársasági vezetők mondhatják, hogy sohasem akartak ilyesmit és az ő akarataik ellenére, ellenőrzésüktől függetlenül, elszigetelt egyének ragadtatták magukat ezekre a minősíthetetlen cselekedetekre. Ez kétségtelenül így igaz. De hasonló cselekmények nagyon gyakran és túlságosan sok helyen ismétlődtek meg, semhogy ne árulnának el egy közös tervet. Ezek a vandálok nem egy hirtelen és öntudatlan örületnek engedelmességek. A helyi szovjet-bizottságoktól kaphattak parancsokat, azoktól, akik a rendes hatóságok helyét elfoglalták s kétségkívül maguk is felülről, ha nem Madridból, Valenciából vagy Barcelonából, de a kommunista internacionálétól kapott parancsoknak tettek eleget. Mindenesetre elégséges, ha csak egy pillantást vetünk ezekre a megvakított Krisztusokra és Szűz Anyákra, ezekre a szuronyhegygel összekarcolt vásznakra és metszetekre, ezekre a dühösen össze-visszatört szob-

HATARTALAN ÖRÖM

GIOVANNI PAPINI

Mély és magas augusztus éje,
borzong a gyöngyös ég felettem,
vak zugomból végre kilépve
térdröhulltam s Istenre lettem.

Kő és csalán közt álltam ottan,
keveszt a hegyen, egyvarga —
láttam, hogy az ő szeme lobban
az éjben s hívott az ő szava.

A néma világegyetemben
csak ketten voltunk ébernek:
az Atya, fenn, a végtelenben
s én, a féreg, ki fél s remeg.

Szívem hiába annyit vert már,
most térdre hát alázatképen,
kemény szirtre, mely elnyögtör bár,
de megmutatja semmisségem.

S ott eltűnt gögöm mindhalálig.
Fénylő mélyben, mely édig én föl
láttam, amint két kéz leválik
éltém sötét feszületéről.

Olaszból fordította: CALDI LASZLO

Figyeljen a gyári-védjegyére: sakk-tábla

Több mint 600
különféle színben

kapható minden szaküzletben a
Gütermann varróselyem. Kérjen
mindig Gütermann varróselymet és
vásárlásnál figyeljen a gyári
védjegyére (sakk-tábla) és a
Gütermann névre.

rokra és faragványokra, amikor körülöttük a falakon nyoma sincs gránátnak vagy fegyvergolyónak, s be kell látnunk, hogy nem a háboru vonult itt át, hanem egyedül a forradalmat terheli a felelősség.

Az *Illustration* kemény hangon szegzi neki a vádat a hünösöknek s a hünök értelmi szerzőinek, akik talán nem is dühödtek, ezúttal vesztett örültek, hanem kiméletlen, hideg céltudatossággal romboló világnézeti harcosok. Kötelességszerűen törnek egy fölük idegen hitvilág és vallási gyakorlat templomainak és kegyesreinek a megsemmisítésére, mitsem törődve az emlékek százados multjával és művészi becsével. De vannak önkéntesei is ennek a műemlék irtó hadjáratnak. Kissé figyelmesebben lapozgatva ezt a furesca kötetet, fölfedezzük a toledói Szent Fogantatás-kolostor egyik megcsontított szobrának a mellére karcolta ezt a három betűt: *F. A. I.* Még otrombább kézírással, ugyancsak ezeknek a betűknek a karcát találjuk meg a toledói múzeum egyik XVI. századi képén. S a betűk megfejtése: *Fédération anarchiste ibérique*. Buzgón kiveszik hát részüket a „munkából” az anarchisták is, hihetőleg anélkül, hogy erre külön napiparancsot várnának.

Örökre helyrehozhatatlan károkat szenved Spanyolországban az emberi műveltség, hisz e pusztuló javak nem csupán a spanyolok, hanem az egész emberiség alkotó szellemének örökségébe tartoztak. Templomok, Greco- és Murillo-képek, színes alabástrom-szobrok, szentségtartók és üvegfestmények veszttek oda, nem egyszer külön-külön is milliós értékek. Köztük Kolumbusz Kristófnak is egy képe a robidai kolostorban; bizonyára valami kegyetlen inkvizitornak nézték. A késsel fölhasított vásznon Kolumbusz higgadt s kemény elhatározottságról beszélő tekintete megtört, arca saját-ságosan fájdalmas vonást kapott. Mintha szemrehányás sugározna róla a „háláért”, amit évszázadok multán a spanyol nép fiaitól kapott. Micsoda távolság feszül, nemcsak időben, de lélekalkatban is, az új világ fölfedezésére induló lelkesült és elszánt tengerész, meg képromboló utóda között.

Meglepő még az a kép is, amely a bilbaoi Deusto-egyetem földült könyvtárát mutatja be. Az egyetem épületét aláaknázták a köztársaságiak s a levegőbe röpdülését csak a nemzetiek hirtelen előnyomulása akadályozta meg.

Századokkal korábbra kell visszanezünk, hogy a világtörténet folyamán hasonló példákra bukkanjunk. Talán a tatár hordák pusztíthatták így a középkori Magyarország művészeti értékeit. Isauriai Leó zsoldosai a bizánci képeket s a Krisztus utáni 400-as években a vandálok Róma műkincseit.

A fejlődőnek és tökéletesbedőnek hitt emberi lélek fölött nyomtalanul s észrevétlenül suhannának el az évezredek?...

Egy asszony masalyag

Jeta: Dallas Sándor

Egy vidéki kávéházban láttam ezt. Ülök az asztalnál, este kilenc óra van s csaknem minden asztal foglalt. Társaságok mindenfelé, a melléktérben vagy harmincötven banketteznek. Valami tűzoltóparancsnokot jubilálnak. Nem tudom, szokás-e ez itt vagy véletlen: minden asztalnál egy, legfeljebb két nő s mellettük három-négy férfi. A férfiek és az asszonyok társasága. Azt hiszem, bridzskompániák ülhetnek össze, játékosok és kibicék s később talán játszani fognak vagy mára szabadságot adtak maguknak s kávéháznak egyszerűen, élnek: szombat van. Lehet, hogy mulatság készül, rendes szombati program, jó vidéki szombati program, amelyről egész héten beszélni lehet, muri. Vignettás borok és éjfél felé pezsgő. Lehet, ez érik, mert az arcon van valami kis hetyke legénykedés. Hogy ma mulatunk. Így szokott ez lenni, ismerem. Csak még nem elég forró a hangulat, még nagyon kísért a nappal, még kicsit mindenki robotos és bent van a derekában a dolgozók alázatossága. Még nem tisztultak függetlenekké az emberek, még talán eszükben jár a főnök, a tanácsos, a főmérnök, az igazgató, a cégvezető, a vezér; mit tudom, ki. A jónapot és a betanult alázatosságát. Idő kell, míg elfelejti az ilyeneket az ember s önmagává szabadul, míg nem szégyenli a nappali élete miatt magát, megkapja a méltóságát.

Ez olyan intervallum, amelyet ki kell tölteni valamivel, mert kedv még nincs. Hát beszélgetnek, vicceket mondanak, tekintgetnek jobbra-balra vagy lapot olvasnak, képeket nézegetnek. Mint itt, a mellettem lévő asztalnál is, három férfi és két nő. A két nő közül az egyik feleség, a másik vendég lehet. Asszony ő is, karikagyűrű van az ujján, de az ura nincs itt, vendégségbe érkezett, bizonyára a másik asszony vendége. Talán rokon. Testvér vagy unokatestvér. Az az érzésem, fővárosi, mert nagyon izlésesen van öltözve, nagyon harmonikus mozgású. Nem szép, de az a típus, aki vonz.

Ülnek s egy magazint néznek, ugyanazt, amit én. Kitérő illusztrációk a közelmúlt történetéről, kezdve a divattól a politikáig. Strand, kocsikorszó, szufrazettek, elegancia, gondtalanság és aztán megdöbbentő képekben: a háború. Szörnyű képek, szörnyű igaz képek. Lövészárok, elferdült szájú halottakkal. Roham. Füstölő ágyúparkok. Menetszázadok. Minden nyomorúság. Kenyérjegyek. Nyomortanyák. Kórházak. És megint elzuhan katonák. Mundérronnyok. Testrészek. Tépett köpenyek. Szélszakai puskák. Gépfegyverek őrlőgöngyöje. Repülőtámadás. Gáz. Yperit. Fozgén. Tankok tébolya. Négy borzalmas esztendő képekben, hogy az ember hátán szaladgál tőlük a hideg. Galicia, Volhynia, Doberdó, Verdun, Szerbia, komitácsik. Egy roppant szédület át a vértől, haláltól, emberi iszonyattól izzó négy esztendő. Egy borzalmas, csodálatos, kínt, férfierőt és halált zengő eposz, egy égisz és égisz ordító szentséges hőskötemény. Valami az állatok és az istenek az összekavarodott és egymásba hulló ormairól, ahol nem lehet a dolgokat különválasztani, mert a világ minden erénye és minden bűne együtt zubog, egymást mérgezi és egymást fényesíti át, szenteli meg és alázta bittangá, ahol nem lehet jónak lenni vagy rossznak, emberségesnek, megértőnek, finomnak, elgondolkozónak, ahol csak két rémületes princípium dománál: élet vagy halál, nincs más, csak élet vagy halál s nem lehet mást, mint megélni és átélteni, átviharozni és átzenvedni, átverzeni a férfiletnek, az emberéletnek azt a rettentő próbatételét vagy meghalni és elesni névtelenül, ismeretlenül, a kollektív tébolyban elhullani az embernek, mint a bogár, a fűszál, eltaposott hernyók, elgyűrt rovarok. Katonák, akiknek otthon kijűk van, ki várja őket, milyen gondolat tette szentlé az agyukat, mi volt az álmuk: ki kérdi, ki kérdezheti? Az özőn-

ben? Az áradatban? Milliók és milliók torlódszában? Millió rémületben és millió szenvedésben? Iszonyú kötelességek alatt és iszonyú ex-tázisában a vasnak és a feszítő erőnek?

Ugy meredek a képekre, mintha kísértetet látnék, a hulló vér és tépett test rémítő sokszersőségében egyetlenegy, a föld határain túl szomorú emberarcot, a halálra ítélt és roppant távlatok felé kérlelhetetlen kozmikus erővel sodrott ember szomorú és magányos arcát, mint a fájdalmas Krisztusét és a szomszéd asztalnál is megmerevednek a férfiarok, eltelnek élet és egyén mögé látó sápadással, a férfi sápadásával, akinek rendeltetése beteljesíteni az ember-sorsot minden mélységeken és minden magasságokon, átsap rajtuk egy pillanatnyi trászsa az örökké zuhogó és megállíthatatlan és irtalmatlan végtelennek...

- Doberdó, — mondják.
- Verdun.
- Sabác.
- A Tagliamento.
- Monte Tomba.

Egy pillanatra visszadöbbenek beléjük a régi emlékek, egy pillanatra katonák megint, pergőtűzek rémsége támad az arcukon, zárótűzek, az összeigazitott órák számlapjára merednek, ugranak el, zuhannak a földre, csak előre, előre, a parancs! Mit tudom, micsoda összevisszaságot, micsoda szentséget látnak? Olyan csönd van az arcukon, mint egy elefántcsontteremben.

Így nézek rá a nőre, aki vendég itt, harmonikus mozgású és vonzó és látom: nem érdekli az egész. Fölötte van ennek, túl van rajta, nem az ő lényege; nem érdekli. Látom: unatkozik. Rövid ideig nézte a képeket, de aztán elvette róluk a tekintetét. A terem egy távoli pontján pihen a szemé s nyugodt és szép és tiszta arcú és kiváló, idegen itt a látomásra révülő arcok között, más és olyan tiszta

és minden borzalomtól érintetlen, harcoktól és szörnyű megpróbáltatásoktól százi, finom és más, mint egy szemlélődő királynő. Szinte lebeg a dolgok felett, egy pillanatra, szinte jelenés s mosoly van az arcán, önkéntelen, szép, illatos és elpengő mosoly. A derekát kicsit kihuzza, megfeszül rajta a ruha s testének remekvonala szélsugárzik a termen. Nem érdekli ez az egész képbe foglalt háború. A rémületek, a rémségek, a sebek és a halál. A szuronyok, a gépfegyverek, a puskák, a tankok, a gránátok, a repülőgépek és a gáz. A drótakadályok, a vezényszavak, a parancsok, a rohamok, a pergőtűzek. A hatszáznyolcvanegyszer halott. Idegen neki, hűvös, hideg tér, jégmező. Egy asszony. Az élet nagyszerű és sugárzó jelensége itt a háborúra, halálra és megpróbáltatásokra való révülésben. Egy biztos, tiszta folt. Egy más elrendeltettség, más hivatás, valami királynői fölény volt a földbe süppedt és sártól bemocskolt férfiak fölött. Valami legyőzhetetlen és csöppet gúnyos mosoly volt az unatkozó arcán, kis lenézés, parányi malícia, csak éppen iz. Leplezetlenül lenézte ezeket a férfiakat a maga elrendeltettségének tökéletességében. Finoman és öntudatlanul lemosolygott rájuk a maga megrendíthetetlen biztosságából, rájuk, akik tapadó szemmel és áthűvösödő bőrrel nézték a háború képeit, a széllött tagokat és jajjal telt lövészárkokat és nem értette az egészet, nem tudott köszönéni lenni vele; véglegesen idegen volt neki. Legfeljebb udvarias lehetett volna a társaságával és mimeli az érdeklődést, de nem tette. A nagyszerű termete sokkal fontosabb volt neki. Az alakja és az arcának hívó harmoniája. Lehet, hogy meg volt sértve, hogy nem törődnek vele. A darabos és emlékektől kuszált férfieletek között ő volt a szépség, aki hódolatot követel, tömjént, elismerést, gyengédséget, vágyat, akít lágyan keil érinteni, mert a finom húsa fáj. És aki az egész finom és befejezett lényével fölötte áll a tusáknak, mert övé a termékenység királysága s szépségében hordja a folytatás rejtejt parancsát. Ő volt a béke. Ūt és mosolygott. Lehetett huszonnyolc éves talán. Először utáltam az unalomért és a mosolyáért, de aztán megértettem s így nagyon szép volt az egész. Egy asszony mosolygott a háborún, mert joga volt hozzá és mert szép volt.

Gólyák

szerencsét hoznak...

Egy SORSJEGY az
ÁLLAMI SORSJÁTÉK
AURORA sorsjegyarudaitól
SZERENCSET
és PÉNZT hoz.

E sorsjegyaruda eddig az Állami Sorsjátékjátékosainak egész sorát tették gazdaggá

Menjen még ma az Állami Sorsjáték egyik AURORA sorsjegyarudájába és vásároljon sorsjegyet a március 15.-iki húzásra, amikor a XVI. sorsjáték kezdődik.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK
AURORA SORSJEGYÁRUDÁI

HELYI CIM

UNION S. A. Oradea,
Bulevardul Regele Ferdinand I.

Godiva áldozata

— Részlet Kállay Miklós drámájából —

Költő a színpadon: Kállay Miklós nagyszerű darabjai azokat igazolják, akik a színpad magasabb rendeltetésében hisznek, kik úgy érzik, hogy a színpadon a költőnek igazabb, megérdemeltebb helye van, mint a színi ipar tisztavirágainak. A színpad eredete mélyen kultikus. Kállay Miklós és azok, akiknek nyomain halad, ehhez az ősi formához térnek vissza. Csak a katolikus oldalon is milyen remek elődökhöz kapcsolódik színpadi műveiben: egy Claudel, egy Ghéon, egy Mell, egy Hoffmannstahl, egy Eliot állnak előtte! A színpad aiszellemlésítése a szembeni part igazi irógyéniségeit se hagyta érintetlenül, példa rá André Gide. A színpad témáinak meglepően bő erőforrására bukkant ezzel ez az előkelő pionírcsapata a mélyebb, szellemibb kulturának. Olyan mondanivaló, mint a hit, a becsület, a kegyelem jelentek meg a kulisszák között, és a Jedermann és a Roninok kincse nagy közönség-sikere a példa, hogy gyümölcsözőn. Kállay Miklós új darabja — amit a budapesti Nemzeti Színház játszott hatalmas sikerrel — újabb lépés ezen az uton. Műfajta: játék a lélek értékéről.

Az angol középkor hajnalán Godiva, a szépséges tiszta szűz, felesége lett a garázda Leofric grófnak, hogy tisztaságával jóravezető példa legyen mellette. Leofric azonban nem tér meg, győzri Godivát és halálig kintozza. Leofric azonban halála előtt van, a gonosz és a jóság — Belfegor és Lucidor — küzdenek lelkiért. Már-már Belfegor viszi magával a pokolra, Azraellel, a halál szellemével, amikor Godiva megteszi a lepra-tenetesebb áldozatot: Belfegon kívánságára meztelenül lovagol ki a városba, hogy áldozatával megmentse Leofric lelkét. Az áldozat megtörtént, de ugyanakkor csoda is esett: Godiva meztelen testét galambok raja takarta el a szemek elől. Leofric halála most már rövidesen bekövetkezik, a gonosz, a jóság és a halál utójára vitatják meg eorsát.

✱

(Fehér galamb szárnyal föl a sötét kárpiton és eltűnik diadalmas szárnycsapásokkal.)

BELFEGOR (Mérgező bakugrásokkal, három lötytyedten kalimpál az üres zsák): Csalás! Lijátszottak! Túljárta az eszemen. De én nem engedem, hogy kifossszanak, ilyen kegyes bübájossággal.

LUCIDOR (szelíden): Godiva megtette, amit kívántál.

BELFEGOR (dühösen): Tagadom!

LUCIDOR: Meztelenül lovagolt a nép elé, így szólt a kötés?

BELFEGOR: De nem látták. Senkinek nem mutatta magát!

LUCIDOR: Mutatta. Meghozta a nagy áldozatot.

BELFEGOR: Szemérme illetetlen maradt.

LUCIDOR: De előbb megszenvedett minden poklokát. Fájdalmasan megtiporta szűz szemérmét, mikor palástját lebecsátotta. Nem tudhatta, hogy hőszi szárnyak takarják el, mint az ég angyalait.

BELFEGOR: Kétszínű. Álnok játék!

LUCIDOR: A te részéről. Egy lélek helyett kettőt akartál. Az ártatlant jóságával és könyörtelével próbáltad törbe csalni.

BELFEGOR (kissé már megszeppenne): Jó, hát lemondok Godiváról. De az a másik az enyém. Leofricot viszem. Godiva nem felelt meg a feltételnek.

LUCIDOR: Megfelelt, csak másképpen forgatod most, amit könnyelműn szabtal feltételül. Az volt a föltétel, hogy Godiva meztelenül lovagoljon a nép közé. Megtette. Nem tagadhatod. A többi nem rajta múlt. Miért nem gátoltad te meg, hogy a galambok megvédelmezzék kedves úrnőjüket?

BELFEGOR (kézzel-lábbal tiltakozik): Nyakatekert csúf-ésavarási! Rókafurfang galambmezben!

LUCIDOR: Nem is ezen múlik. Mióta a Vér mindenkiért hullott a kereszten, senki a maga üdvével másét meg nem vásárolhatja. Godiva áldozata is hiábavaló, ha Leofric magába nem száll és bünbánatban meg nem tér Urához.

BELFEGOR: Te mondtad!

LUCIDOR: Az Ur mondta az én számmal.

BELFEGOR (nekividulva, idétlen ugrándozással): Már futok is a lélekért.

LUCIDOR: Megállj! Még nincs deled a nap. Te csak Azrael után mehetsz.

AZRAEL (megjelenik): Az óra mindjárt lejár. (Felemeli a homokórát.)

BELFEGOR: Csak ennyi van még hátra? Leofric addig meg nem tér. A szíve szikla és acéllá edzette a kín keserősége. Szája csak káromlásra nyílik, imára soha. Es több kibúvót én sem engedek.

LUCIDOR: Ha szíve meg nem fordul, tied. De be kell várnod, míg lejár az óra.

(Azrael indul.)

BELFEGOR: Nem tart soká.

✱

(Leofric szobája az ágygal, amelyen a gróf félálétlan hever.)

GODOFRED (az alélt Leofrichoz): Uram, nagyuram!

LEOFRIC: Mit háborgatsz? Hagyjatok békén kinyúlni.

GODOFRED: Nagyuram! Mylady fenn van már a kastélyban. De a hidon kopog az a két átkozott madárijesztő is.

LEOFRIC: Tazsítások le őket a sánca-árokba. Azt a meddő asszonyt meg verjétek ki oda, ahonnan jött! Henteregjen tovább mocsok parasztkok pillantásában. De menjen utána nagy seregben sok jó vitéz is. Élesre fent pallossal és oltsón ki minden szemet, amelyben képe csak pillanatra is tükrözött. Mert

K. TOTH LENKE VERSEI

MINT A MADÁR

De jó a fészek, míg a fiókák,
Míg a gyerekek fiatalok!
Nem hívják őket tavaszi vágyak,
Csalóka álmok, diadalok.

De ha szárnyuk erőre kap már,
Hiába kérés, hiába szó:
Mind tova szállnak, mert az ifjuság
Új utra vágyik, — fészekhagyó.

S marad a fészken árva magában
A jó öreg pár: apó, anyó, —
Deres fejjel és fogó reménnyel
Már minden ember-fészeklakó.

FÖLDANYA SZIVÉN

Földanyám! Seiy mes fűledbe
Lefekszem fáradt gyermekeid.
Kócos fejem szívedre hajtom,
Te oly jól elpihenteted.

Játékot adsz: füvet, virágot,
Röppenő pittyeng-bóbitát.
Elfelejttem, hogy kinn az élet
Irja a véres krónikát.

Itt béke van ezen a szíven
És láрма sincsen zavaró.
Az Isten kék szeméből hulló
Meleg napfény a takaró.

Köröttem bogárcák zizegnek
Vigyázva alig hallhatón...
Földanyám! Oly jó les, ha majdan
Örökké nálad alhatom!

HAJSZA

A kívárossi ember azt hiszi,
A boldogság a nagyvárosba van.
A völgyön élő hegyen kergeti, —
A szárazföldi tengeren rohan.

Pedig hiába száll utána gép,
Vitorlás, yacht, vagy imbolygó ladik, —
A boldogság sehol sem lelhető,
Ea odabenn a szíven nem lakik.

Husvét

Olaszországban

a C. I. T. különvonatával

Április 20 — május 2

Venezia,
Firenza,
Róma,
Napoli

Lei 8.500

Jelentkezési hely: Oradea „EUROPA”,
Banca Dacia, Bulv. Regele Ferdinand 9.

Mercia grófnőjének gyalázata az én szégyenem is.

GODOFRED (megrendülten): Uram, egyetlen tekintet sem illette őt. Mylady olyan fehér, mint a szűz hó, amely még le sem hullt a felegek tömlőjéből.

LEOFRIC: Tébolult vagy? Ledobta palástját az utcán... Meztelen vitte lova a nép közé és nem látta senki?... Ki hinne ilyen bübájt?

GODIVA (fulladozva támolyog be a terembe, a testére csavarodó nagy, sötét palástban botladozva. Mögötte páncélosan, pallosával tapogatózva, Rohalt): Uram! Drága jó Uram! (Kilörö örömmel): Ó, hát nem jöttem későn? Még élsz? Két gonosz ellenséged elmaradt mögöttem. De órad menten lejár. Használd a percet, emeld fel lelkedet az Urhoz, én a váltáságot megfizettem érte.

LEOFRIC: El a szemem elől, gyalázatos! Vissza a szégyenbe, a fertőbe, ahonnan idejöttél, szégyentelen és még gyalázatos tanuját is magaddal hoztad.

GODIVA: Uram! Mi szent előttem? Talán anyád emléke?

LEOFRIC: Sose ismertem anyámat.

GODIVA: Hát arra kérek, ami mégis visszhangot ver szívedben... Az első csókra tán, amely hozzád fűzött... Könnyörögve kérek, ne gondolj most bosszúra, megtorlásra. Én utat tapostam lelked üdvének, lépj rá!

LEOFRIC: Tested titkának prédálásával, szemérméd megtiporva, egész nemzetségünk meggyalázásával.

GODIVA: Meghoztam a legnagyobb áldozatot, amit asszony hozhat. Az alázatnak nincs szertelenebb túlsága. Megtettem, hogy a legnagyobb váltáságot fizessem lelkedért, amit kertek. De az Ur végtelen irgalma megkönyörült rajtunk. Meztelen vettem magam a nép elé (felujjongva), de nem látott senki. Nem fröcscent rám egyetlen pillantás sara.

LEOFRIC: Hazug szó! Ámitó! Csalfa beszéd. Ki is hihetne ilyet?

GODIVA (egy kis türelmetlenséggel): Értsd meg! Csodát mívelt az Eg kegyelme. Az ártatlan fehér galambok, kiket véresre sebzett kegyetlen nyílak, hálából talán, hogy én testemet tartottam eléjük pajzsának, számlálhatatlan sereggel szállottak körül. Fehér palást kárpitjával takartak el. Pajzsot hoztak nekem a pajzsért.

GODOFRED (megrendülve): Ugy igaz, uram. Két szemmel láttam. Csoda történt, nagy csoda. (Keresztet vet.)

LEOFRIC (kétkedve): Hát jó, elhiszem ezt a kegyes mesét. De ismeretlen lovag járt melletted, kardjával tört neked utat. Ott állt, amikor palástod lehullt.

GODOFRED: A galambok egy felhőbe fogtak vele.

LEOFRIC (diadalmasan): Hát ő se látott? Neki sem mutattad magad? Mered tagadni? Most találj ki valami jámbor mesét.

GODIVA (szelíden): Nem látott ő sem. (Szemét szemérmesen lesülve.) Legalább ez min

den reményem.

ROHALT: Nem láttalak, Mylady.

LEOFRIC (*hevesen*): Ki ez az ember? Mért állt melletted? Mért áll még egyre itt?

GODIVA: Nincs már miért tagadnom. Gyermekkori játszópajtásom, egyetlen hűséges barátom és védelmezőm, Rohalt. Itt állt mellettem szüntelen. Udvarodba lopta magát. Ő volt a pincemestered, Rohalt. Mellettem maradt mindig. Nem hagyott el legnehezebb órámban sem. (*Rohalthoz*): Ugy-e, nem láttál? Esküdj meg rá!

ROHALT: Nem láttalak, úrnőm, esküszöm!

LEOFRIC (*végső ingerültséggel*): Te fortélyos céda, te legszemérmetlenebb minden asszonyok közt! Váramba loptad a kedvesed. Itt bújkáltál vele éjjel-nappal. Orcátlanul magaddal vitted mezitelen sétádra, neki mutogattad magad a fehér kárpit mögött. Én meg együgyű, jámbor barom, higgyem el most, hogy kegyesen értem áldoztat magad, hogy nem látott senki. Hát lehet elme ilyen hiszékeny? Lehet elviselni ezt a gyalázatot? Én túl nem élem, de te sem. (*Végső erejét összeszedve, karddal ront Rohaltnak*)

GODIVA (*sikoltva veti magát elébe*): Ne hántsd! Ujjal se illetted soha. Csak szenvedett értem mindig és velem együtt érted is. Abban a súlyos percben sem emelte rám a szemét... Megígérte.

LEOFRIC (*készerűen kacag*): Olyan együgyűnek higgyelek, hogy elhiszed ezt? Hát van férfi, aki bambán elszalasztja ezt a percet? Van olyan mázsás súly, amely lehúzhatja pillái kárpiját?

ROHALT (*elébe lép, leveszi sisakját*): Van, Mercia grófia. Idenézz! Ezek a szemek nem látták Godivát. Ha mindenek látták is, én nem.

GODIVA (*sikoltva*): Mit tettél, Rohalt?

ROHALT: Melletted kellett állnom azokban a percekben. Félttem, nem leszek elég erős. Hogy meg ne ejthessen semmi kísértés, megvakítottam magam. Hiszel már, Mercia grófia?

GODIVA: Ennyire szeretél engem, Rohalt?

LEOFRIC (*sokáig merően nézi Rohaltot, lelkében félelmes tusa dül*): Meg tudtad tenni? Megfosztottad magad szemérvilágától? Örök éjszakába számkivetted magad? Ilyen ifjan, a sugaras élet kapujában, mikor tudtad, hogy percem számlálvan van? Miféle csodálatos erő lakik szívedben?

ROHALT: A szeretet.

GODIVA: A szeretet, mely csodát mívelt értem és éretted is. Nem érzed hogy suhog féled félelmes sodra? Nem ragad fölfelé?

LEOFRIC (*hol az egyikre, hol a másikra pillant. Tétován keresi a szavakat, aztán térdre roskad*): Nem... Inkább földre nyom... Térdre kényszerít. (*Bensőségesen*): Bocsásatok meg nekem... Először ejti ki szám ezt a szót... Nem tudtam kimondani soha... Nem adtam bocsánatot senkinek, és nem kértem senkitől...

GODIVA: Nem tudtad, mi a legnagyobb gyönyörűség a földön.

LEOFRIC: Cseellig-bollik a szóm... De könyörögve, térdénállva esengek itt most bocsánatot... Mercia szörnyű grófia földön csúszik, mint nyomorult koldus. De más világ tárult most bennem, melynek fényét nem ismertem eddig. (*Elragadtatással*): Jóságú szelek simogatnak. Edes zene sug a fülemben... Megcsitul bennem a gyötörő tűzár... Ó, szép világ!... Most ismerem meg, hogy el kell veszítenem.

GODIVA: Megtalálsz egy százszor szebbet.

LEOFRIC: Csak ha megbocsátasz. (*Kétségbeesve*): De érdemlek-e én bocsánatot? Van-e olyan végtelen könyörület, amely megeshet rajtam?... Gonoszágban másom nem volt sehoh. Pirult a sátán is szegyenében, ahol az én kezem hagyott nyomot.

GODIVA: Mennyit szenvedhetél, amíg szívedben ilyen mélyre ásta magát a pokol!

LEOFRIC (*álmélkodva*): Honnan tudod? Ki sugja meg neked, milyen tehetetlen kinnai öntöztem mindig lelkelem csitíthatatlan szomját. Nem láttam jó napot soha. Anyámat nem ismertem. Apám a csatlósok közé lőkött. Maga

részezen tivornyázott éjből napba kelve. Csak vért és erőszakot láttam szüntelen. Az iszonyat lett nyugtató vánkosom. A borzalom vált napi italommá. Egyre új, szörnyűbb rémségeket raktam írnak gonoszágom sok friss sebére. Lehet-e bocsánat számomra?

GODIVA: Megbánásodból virágzik ki. Közel szívedhez a kegyelem, uram. Próbálj jót cselekedni!

LEOFRIC (*feláll, tétován*): Hogy tegyek jót? Senki sem tanított rá... Mit cselekedjek?

GODIVA: Szívedtől kérj tanácsot.

LEOFRIC (*felujjongva*): Tudom már! Csókoljátok meg egymást! Akarom!

GODIVA: Első csókunk ez. Isten úgy segítsen!

LEOFRIC: De nem utolsó. Akarom, hogy ha én behúnytam a szemem, ifjú szerelmed karjában találd meg a boldogságot, amelytől én megraboltalak.

GODIVA: Uram hallgass meg. Én szerettem Rohaltot az ifjúság első szerelmének tiszta álmával. Mégis a tied lettem és ezzel örök keserűségbe és gyászba döntöttem őt. De így kellett cselekednem. Neked nagyobb szükséged volt rám. Lelked forgott a kockán. És egy lélekért semmi földi ár sem elég drága.

LEOFRIC: Godiva!

GODIVA: Most érzem, hogy az ár nem volt hiába. Legnagyobb boldogság ez nekem! Tiszta fényét nem homályosíthatja el földi öröm. Te is így érzed, Rohalt?

ROHALT: Utolsó csókunk volt ez, Godiva!

LEOFRIC: Áldott legyen, ki utolsó perembe csurgatta ennek a tiszta méznek menyeyi édességét! (*Térdre roskad, mély áhitattal*): Uram könyörülj rajtam és irgalmazzon jószágod az én árva lelkemnek.

Előbbiek, Azrael, Belfegor, majd Lucidor.

AZRAEL (*belép*): Leofric! Órád lejárt.

LEOFRIC: Készen vagyok.

BELFEGOR (*zsákját megoldva*): Készen vár az én zsákom. (*Ebben a pillanatban fényes sugár hull Leofricra*.)

LUCIDOR (*megjelenik, Belfegor vállára teszi kezét*): Sötétség szelleme. látod ezt a fényt? Itt már nincs keresnivaló!

A gazda megkezdi a vetést...

Vele egyidőben elindult a szerencse is, hogy az egész országban elvesse az

Állami Sorsjáték sorsjegyeit.

Vásároljon sorsjegyet, amely az Állami Sorsjáték hivatalos Sorsjegyarudájának, a „Colectura Oficială și a Oficiilor rurale P. T. T.” pecsétjét hordja és nagyon meg lesz elégedve.

Március 15.-én

lesz a XVI. Sorjáték I. osztályának a húzása.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

HIVATALOS SORSJEGYÁRUDÁI
„COLECTURA OFICIALĂ ȘI A OFICIILOR RURALE P. T. T.”

HELYI CIM

Colectura Oficială

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 11. (Casa Națională)

Könyvismectetés

Pakocs Károly: A Judás-misztérium

(Cluj, Bonaventura, 1938. 85. old.)

Judás apostáziáját mindnyájan ismerjük az Evangéliumokból. „Judás apostáziája különleges katolikus bűn: a Krisztussal szemben szabadon vállalt köteleknek önkényes szétszakítása... Sötét cselekedet. Mély bukás. Misztérium. Valami végzetes vakság borít éjszakát minden lejtőre-jutott papnak a szemére. Nem látja annyira az oltárhagyás. Krisztushagyás tettének mélységét: hogy visszaradijon tőle... Pokoli vakság. Misztérium. Szabad-e belenézni ebbe a mélységbe?”

Igy teszi fel a könyv a kérdést és meg is felel rá, mert elvezet bennünket a mélységek, a veszedelmes szakadékok széléig, hogy lássunk és tanuljunk. Judást és az ő nyomán halado szomorú menet prototípusait vonultatja fel előttünk. A kérdés megoldása ugyan mindig a misztériumba torkollik, a Krisztushagyás, az oltárhagyás mindig „végzetes vakságot” tételez fel, de ez a vakság nem egyszerre jelentkezik.

Judás Krisztus apostoli, lelki iskolájában nevelkedett. Páratlan erővel emeli ki a könyv Judás sötét alakját, „az evangélium fekete emberét”, az apostolok iskolájából. Szemünk előtt bontakozik ki a sötét tragédia; Krisztus közvetlen közelségének fényében kétszeresen sötéttik a „mysterium iniquitatis”.

„Szabad-e belenézni ebbe a mélységbe?” Szabad, sőt hasznos — feleli a könyv. — Mert „az akadályok ellen való küzdelemhez szükséges belső erők kiváltására a Judás-tragédiák szemlélete, átgondolása nagy szolgáltatást tesz”. — Ezt fogja érezni mindenki, aki a könyvet figyelmesen átolvassa.

A Judás-misztérium mélységét a mai oltárhagyók tragédiáival csak még jobban megvilágítja a könyv. „Az érzékiség, a kevélység, az akaratgyengeség, a papi ielkület kiszikkadása, a betolakodás” szomorú esetei peregnék le szemünk előtt filmszerűen. Valóban, amikor a könyv végére érünk, megrendülve fogjuk meg Isten kezét: „hogy mi ne legyünk Judás-misztériumának új megvalósulásai”.

Papok, papnövédek és a papságra készülők, nevelők számára pótolhatatlan ez a könyv, de felvilágosító hatása nem fog elmaradni a világiak körében sem.

Szerzőjét felesleges ismertetnem. Pakocs Károly neve már régen ismert olvasóközönségünk körében. Ebben a könyvében azonban új oldaláról mutatkozik be. A könyv izléses kiállításban a Bonaventura (Cluj) kiadásában jelent meg.

P. I.

Werner Beumelburg:

1918 március...

Az utolsó nagy roham

II.

Március 23-án a 18. hadsereg elérte a Somme-t és délre Péronne-t s a Crozat-csatornát. Másnap reggel ki kellett kényszeríteni a folyón való átkelést, hogy a hadműveletek szabad területre kerüljenek. Lázasan folytak az éjszakai előkészületek. Tudták jól, hogy a Somme-i vonal mit jelent az ellenség számára. Az utászok előre-vontatták hidépítő felszereléseiket. A parancsokat kidolgozták. A köd ezuttal is megkönnyítette az előnyomulást. Március 24-én, reggel 7 órakor a német tüzérség megkezdte a tulsó part tüzelését. A gyalogság közeledett a folyóhoz. Átgázolt a széles, moosaras sávon, bement a folyóba s sikerült egyes hidpilléreket leverni. 9 óra tájban a köd felszívódott és a nap fényében kibontakozott a nagy harc képe.

Hirtelen felpattant az angol tüzérség és gyilkos tüzet zúdított a támadókra. Gépfegyverlővegek csaptak a német sorok közé. Vadul tobzódott a harc a parti községek körül. Az angol gránátok szétszaggatták a rögtönzött hidat, amelyet az utászok az előbb összeróttak. A hid pallói beszakadtak. A veszteségek igen súlyosak voltak. Néhány órahosszig úgy látszott, hogy a támadás megakadt. A gyalogság helyenként kénytelen volt ismét beásni magát.

A déli órákban azonban a 48. bádénai hadosztály Béthincourtnál annyira haladt a hidpillérekkel, hogy az utászok újból megkísérelhették egy rögtönzött komphid építését. Az egész művelet lázas sietséggel ment végbe, hogy az első útegek átkelhessenek. Az ellenség azonban repülői révén tudomást szerzett erről a szándékról és súlyos pergőtűzet zúdított a támadókra. Két órával később a hid mégis elkészült és egy sereg tüzérség és gyalogság megindult és szakadatlanul özönlött a tulsó part felé. A bal- és jobboldali szomszédos hadosztályok is használatba vették a hidat. Estefelé a támadás ismét kifejlődött és feltartóztathatatlanul haladt előre; a Somme-i szakaszon már túlhaladtak. A veszteségek igen súlyosak voltak. Első ízben kellett a hadosztályoknak a pótlást igénybevenni. Ezen a napon történt, hogy a legfelső hadvezetőség a 18. hadsereg sikerétől indítva, a támadás súlypontját ennek a hadseregnek a vonalára helyezte át és azzal bízta meg, hogy törjön át és az angol hadsereget vágja el a franciától. Ugyanezen a napon történt az is, hogy a francia és az angol hadvezetőség heves tanácskozást folytatott affelől, hogy a katasztrófa kivédésére mik legyenek a teendők. A válság nyilvánvaló volt; az angolok ragaszkodtak ahhoz, hogy hadműveleti támaszpontjukat a partokon minden körülmények között védelmezzék, s hogy ezért ők északnyugaton visszahúzódnak s a franciák vegyék át azt a feladatot, hogy az ő ilyenformán meghoszabodó balszárnyukat kiegészítsék, ha nem akarják, hogy azt teljesen szétzúzzák és bekerítsék. Párisban olyan hangulat lett urrá, amely erősen emlékeztetett az 1914 szeptemberi napokra, amikor az első német hadsereg lovas előőrsei az Eiffel toronyból már láthatók voltak.

A Somme tulsó oldalán 5 kilométernyire kezdődött a szabad sík terület, mely Royén, Neslén, Chaulneson át Montdidierig és az Avreig terjed. Egy nyárfákkal szegélyezett széles országut egyenes vonalként húzódott át a vidéken. Hatalmas, végelethetetlen szántóföldek nyújtózkodtak mozdulatlanul; az egész nagy síkságból csak a keskeny dűlőutak töltései, a patakok partjai s az országúti töltések emelkedtek ki. A békés falvak köré koncentrálnak az ütközet. Erős tüzérségi tüztől fedezve nyomultak előre, majd bajonettel házról-házra és utcáról-utára vezették az ostromot. Minden gond arra összpontosult, hogy az ellenségnek ne engedjenek pihenőt, nehogy újra erőre kapjon. Az ostrom kiváló módszerei ment végbe. A tüzérség és a gyalogság együttműködése példás volt. A falvak égtek.

Március 25-én Roye és Montdidier között az áttörés befejeződött. Az ellenség mindenütt megtört, megsemmisült, vagy megfutamodott. A hadosztályok előőrsei szabad területen nyomultak előre. Talán Párisig lehetett volna menetelni, anélkül, hogy valakivel találkozott volna. Fent, északon, nem volt ilyen kedvező a helyzet. Itt, lent azonban mindenki abban a meggyőződésben élt, hogy a nyugati fronton hatalmas lyukat

vágtak s csak néhány lovashadosztály szükséges, hogy ezen a résen átlövagoljanak és az egész ellenséges frontot jobbra és balra felgöngyölítsék. Estefelé Montdidier irányából feltűnt a láthatáron néhány teherkocsi s a német előhad felé tartott. A németek hagyták, hogy közelebb jöjjenek s akkor megfigyelhették, hogy a kocsik telve vannak francia gyalogosokkal. Udvárian felfőltették a franciákat, hogy szálljanak ki. Gyarmati csapatok voltak, amelyeket reggel Párisban raktak be a kocsikba azzal a paranccsal, hogy Roye-ig utazzanak, mely ezidő szerint messze a német vonalak mögött feküdt. Ilyenformán most éppen olyan gyorsan, — de egészen más módon, mint gondolták, — jutottak el rendeltetési helyükre és semmi aggodalmat sem árultak el emiatt, bár utjukat most egész Németország belsejéig kellett folytatniok.

A gondolkodók számára volt elég anyag: az angolok elmentek, az első franciák megérkeztek. Mennyien fogják követni őket és mi fog mind-ezekből kifejlődni? Elsőízben ütötte fel fejét bizonyos nyugtalanság, hogy az egyszer már átvágott rés esetleg újból bezárulhat. Ezen a napon Doullensben összeült a legfelső szövetséges

haditanács. A francia tábori haderő vezérkari főnöke, Foch tábornagy gondosan felépített előadásában kifejtette, nincs ok arra, hogy elveszítsék a fejüket, ha el vannak szánva, hogy a rendelkezésre álló francia és angol tartalékokat egységes terv alapján és közös főparancsnokság alatt fölhasználják. Ha bizonyos időpontban amikor úgy látszik, mintha a közös hadvezetés alapelveit teljesen föladták volna, újra feltámad a készség, hogy azt teljes mértékben megvalósítsák, a helyzetet teljes nyugalommal és bizalommal lehet megítélni. Késő este Foch mindkét haderő generalisszimusa lett. Első parancsa úgy hangzott, hogy minden további, visszafelé irányuló mozgást minden körülmények között meg kell szüntetni. Egyidejűleg az éjszaka folyamán minden kéznél levő tartalékot az Avrenél tátongó résbe irányított, mely Franciaországot oly halálosan fenyegette.

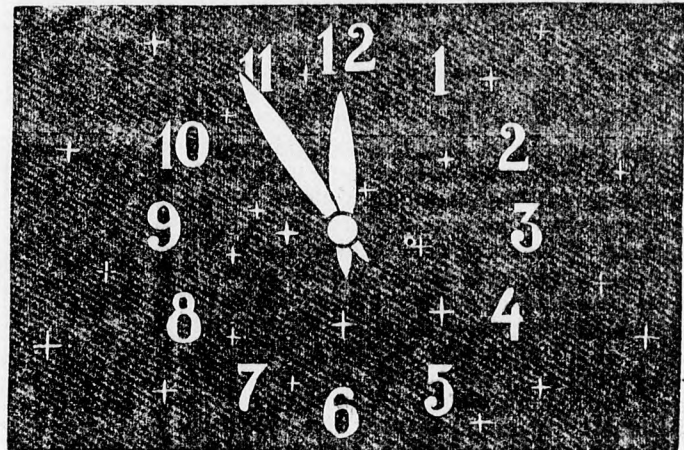
Párizst elzárták a St. Gobain erdőből irányított német tüzeléstől. Az általános idegesség és a már kitörni készülő vakrémmület közepette mondotta Clemenceau, a „Tigris” az alábbi nyugodt szavakat:

— Küzdeni fogok Párisz előtt, megütközöm Páriszban, verekedni fogok Párisz mögött és ha szükséges, harcolni fogok még a Pyreneusokban is!

*

A Montdidier-i tűz vezette be ennek az ütközetnek utolsó, nagy csatáját. A romokba benyomulva, a német csapatok először találkoztak francia ezredekkel. A Scisson és Reims mögötti vidékekről jöttek, ahol Pétain tábornagy a német offenzívát az utolsó pillanatig várta. Ők

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

GONDOLT REÁ, HOGY
HOLNAP

LESZ

A XVI. SORSJÁTÉK
I. OSZTÁLYÁNAK
A H U Z Á S A ?

Ma éjjel 12 óráig megvan a lehetősége, hogy
gazdag ember lehessen

SOHASEM KÉSŐ.
Vásároljon sorsjegyet a XVI. sorsjáték
I. osztályának a húzására.

éppúgy el voltak szánva, hogy Párizst és hazájukat a leghatalmasabb erőfeszítések árán is megvédelmezzék, mint ahogyan a németek még mindig készek voltak az áttörést folytatni, s egy utolsó győzelemmel ennek a szenvedésekkel teli háborúnak a befejezését kikényszeríteni. Ők éppen olyan sok csatamezőt harcoltak át, mint mi magunk.

Utoljára pergett le egy nyílt offenzíva szörnyű filmje. Kövér, fehér fellegek árnyékolták helyenként a napsütötte csatamezőt. Közöttük repülőgépek sűrűleg egymással harcolva, újra és újra beavatkozva a legénységi ütközetbe. Harcrakészen sorakoztak az ütegek az Avre inneső partján, mialatt mi az ég városka tulsópartjából már kiléptünk s az ellenséget lépcsőről-lépcsőre, kerteken, mezőkön és erdőrészekben át fölfelé szorítottuk. Az ellenállás óráról-órára erősödött. Mi azonban még nem hittük, nem akartuk hinni, hogy erőinkből nem telik már az 5 legyőzésükre, noha most egyszerre tudatára ébredtünk, hogy milyen kevésre fogytunk már, tüzérségi tűzünk mennyire megritkult s mennyire kimerülten, éjszakázottan bujtunk ki ezen a reggelen a földbevéjti lyukakból.

Estefelé mégis újra támadásba kezdünk. Az utolsó tartalékot szedtük elő; egyes ezredeket már pótolni kellett. Előlről a nap tűzött a szemünkbe, mögöttünk az égő falu füstje s lángja gomolygott égbenyuló oszlopként. Az ellenség most nagyszerűen elhelyezkedett az erdőszéleken és jól célzott pergőtűz zúdított reánk. Kénytelenek voltunk a földre visszahuzódni. Az egész éjszakát a földbevéjti lyukakban töltöttük és reggel felé jött a parancs, hogy az új támadás legjobb előkészítése céljából saját erdőszéleinkre vonuljunk vissza.

Az éjszaka folyamán megérkeztek az első drót-tekeres szállítmányok is. akadályépítés céljaira. Söhajtva és egyben csodálkozva néztünk rájuk, mintha dróttakadályokat és lövészárkokat Isten tudja milyen régen nem láttunk volna már. Szinte nem is akartuk elhinni, hogy csak nyolc napja hagytuk el őket. Az esti támadást, mint mondják, már több helyen nem hajthatták végre, mert a csapatok fáradtak voltak. A középső csapatokról és az északi szárnyról semmit sem tudunk. Tehát azt sem tudtuk, hogy az arrasi, 17. hadsereg ottmaradt a csatamezőn, s hogy a legfelső hadvezetőség, — hogy hiábavaló tömegtámadással a veszteségeket a végtelenségig ne növelje, — ott fenn már elrendelte az offenzíva beszüntetését. Nem tudtuk azt sem, hogy ugyanez a kép tőlünk jobbra, a 2. hadseregnél is megisméltódott. Magunkban még azt reméltük, hogy ez a két hadsereg talán jobb eredményt tudott elérni, mint mi s hogy a kipihenés után egy napon mi is újra csatlakozhatunk a támadáshoz. Sejtelmünk sem volt arról, hogy most már azon a ponton vagyunk, amely az együttes támadás mélypontját jelenti, s hogy ez az a pont, ahonnan nem tudunk többé felemelkedni.

Arról beszéltek, hogy néhány napon belül megindul fent, Flandriában Armentièresnél egy második, még nagyobb német offenzíva, mely az angolokat végérvényesen a partokra veti majd vissza. Ilyen s ehhez hasonló ürügyeket, kibúvókat keresett a képzelet, miközben a kétség már régen rága a lelkeket és egyre világosabban állt előttünk a szorongó kérdés: mi lesz? Mégegyszer állóharc? Mégegyszer ez az eszeveszett és vég nélküli tánc a gránátölcsérek és lövészárkok körül? Mindez az elképzelés valósággal lidércnyomásként, a bénító félelem és csüggedés kísértéként hatott. És ezen az éjszakán világosan tudatára ébredtünk annak, hogy mi ezeknek az utolsó napoknak hatalmas erőfeszítéseire csak azért voltunk képesek, mert ezt a kísérletet már az utolsóknak tartottuk.

*

A „franciaországi nagy ütközet” elmúlt. Az Avre tulsó partján helyezkedtünk el és az éjszaka folyamán akadályokat építettünk. A fehérzöld világitógömbök levegőbeemelkedtek; az ellenség itt-ott azon fáradozott, hogy helyi támadásokkal állásait kiegyenesítse. A hosszú évek szörnyű szokásaihoz híven újra megkezdődött az egyhelyben álló háború. Megtudtunk egyet-mást az északi, súlyos veszteségekkel járt támadásokról és a Bailleul elleni rohamról. Nem tudtuk azonban, hogy ezredeink ott fenn milyen szörnyen véreznek és ezzel szemben milyen kevésbé esik latba a nyereség. Az ellenséges hadianyagok nagy bősége s a repülőgépben való gazdagság egyre nagyobbarányú növekedése azzá tett bennünket, amik alapján véve mindig voltunk, s amit megkettőzött erőfeszítéseinkkel magunk előtt is fáradságosan elitkoltunk; — szegény embereké

a gazdagokkal szemben, akik a bőségszaruból meritenek.

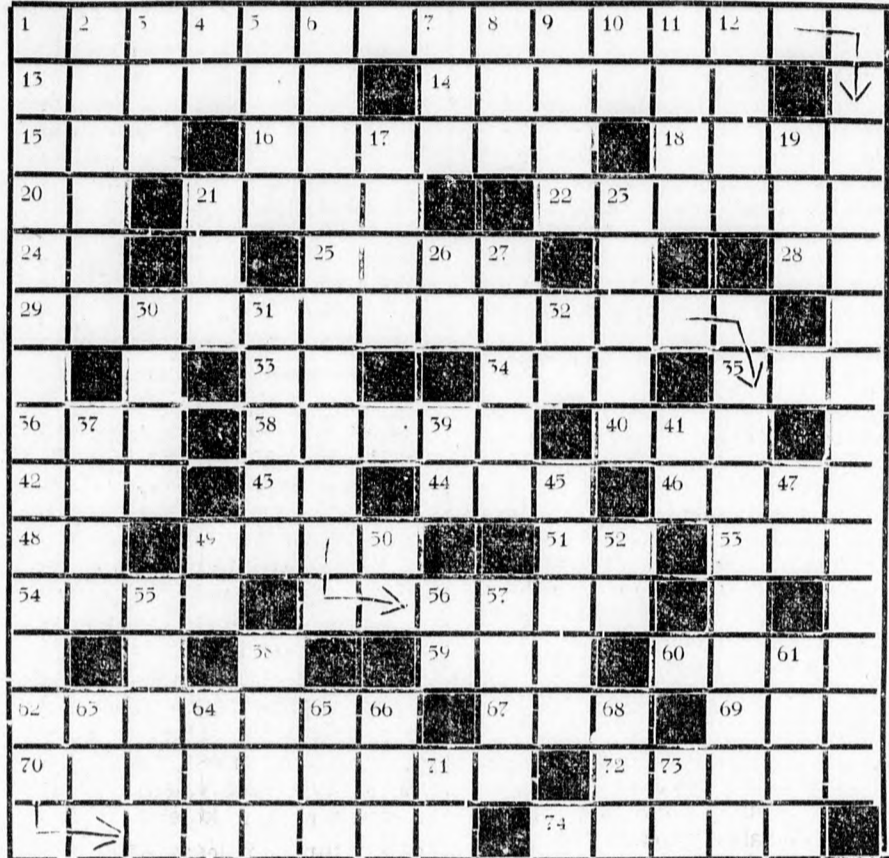
Nagy hallgatás lett urrá felettünk, miközben a május legszebb színeit bontogatta körülöttünk. A barna gránátölcsérektől felszántott talaj csakhamar újra színt kapott: olyan volt újra minden, mint amilyen máskor volt. Mintha semmi sem változott volna s mintha ez az utolsó roham csak rossz álom lett volna. Elhagytuk a frontot és Laon vidékére mentünk vissza. Másodszor mentünk fel mint támadók a Chemin des Damesra, amelyet 1917 tavaszán a Nivelles-offenzíva során a franciáktól elvettünk. Dél felé nyomultunk és elértük a Marne-t, amelyet elődeink —

milyen hihetetlenül régnek tűnik ez már! — 1914 szeptemberében átléptek s amely akkor nekik a végzetükké vált. Velünk sem történt másként. Messzire jutottunk, de az ellenséges tüzérség óriási tömege, tankjainak és repülőgépeinek özöne elborított bennünket s elnyeléssel fenyegetett. A vértől pirosló folyón át vissza kellett vonulnunk. Felkapaszkodtunk az északi partra, beástuk magunkat a földbe és nem törődöttünk semmivel.

Nem hittünk már abban, hogy hazánkat valaha is viszontláthatjuk, s bezártuk az utolsó nagy roham emlékeit szívünk legmélyébe.

KERESZTREJTVÉNY

11. (302.) szám.

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 29., 70. Függ. 1. és 6.

Beküldési határidő: március 23.

Vízszintes sorok:

1 Lucifer mondja az „Ember tragédiájában” az Urnak. 13 Női név. 14 Katona. 15 Kérdőszó. 16 Ezt szokták elsikkasztani. 18 Ritka női név. 20 1050 római számmal. 21 Szégyel: másképen. 22 Gyűjtik a történetek. 24 Azonos betűk. 25 Mindig ellentéte. 28 Középen magánhangzóval: spion. 29 Arra mondják, aki minden ügyet felfúj. 33 Egyszerű gép. 34 Folyó: spanyolul. 35 Rag. 36 Sajnos fizetjük. 38 Pontosnak kell lenni. 40 Vissza: művészet idegen nyelven, fon. 42 Rag. 43 Száj: latinul. 44 Kigyó teszi. 46 Női név. 48 Rt. németül. 49 Keresztfelirat. 51 Nem szolga. 53 Fiu: angolul. 54 Zichy Géza operája. 59 Nő adja. 60 Okos: más nyelven. 62 Egyik óceán. 67 Gazdasági eszköz. 69 Svéd aprópénz. 70 A „Koldus diák” szerzője. 72 Nem nánd. 74 Modern francia zeneszerző.

Függőleges sorok:

1 Nagyon igaz közmondás. 2 13. vízsz. 3 15. vízsz. 4 Rangjelző. 5 Ezt szeretik a gyerekek. 6 Ady egyik gyönyörű versének címe. 7 Bir. 8 Spanyol felkiáltás. 9 Növény. 10 Egymásutáni betűk. 11 Nagy csarnok az egyetemen (főlös ékezet). 12 Vissza: zuhany. 17 Helyhatározó. 19 Vissza: ezzel van a baba tömve. 21 Amiben alszunk. 23 Akaratos. 26 Hugo mássalhangzó. 27 Főutóér. 30 A meccs célja. 31 Félelmetes lény. 32 Személynévmas. 37 Velence régi uralkodója. 39 Betű fon. 41 Sir. 45 Az orosz birodalom megalapítója. 47 Azonos betűk. 49 Zeus szerelmese. 50 Papírmérték. 52 Napiisten. 55 Helyhatározó. 56 Számárhang. 57 Magyar város. 58 Nyög betűi keverve. 61 Hatalmas hegység. 63 Mély: németül, fon. 64 A. L. N. 65 Tóry Cerey László monogramja. 66 Mássalhangzóval az elején rajzolt mozi figura. 68 Exkirályné. 71 E. E. E. 73 Régi vasutjelzés.

A 9. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 1. Igaz krisztusi szeretet vezessen a tettemben. 20. Családi szentély aláaknázása. Függ. 1. Igazság és igazságosság nélkül igazi béke nincsen. 23. Az istenhit kimélyítése és megszilárdítása. 29. Hit, remény, szeretet.

Helyesen megfejtették: Pál V. Géza, Pál Béla, Glósz Edit, Gombos János, Csibi Lenke,

Kiss Ferenc, Derzsy Zoltán, Labud István, Medves Margit, Buzás Imre, Rácz Lajos, Dóczy Gerő, Zonda Magda, Heltainé Szenek Olga (Róma), Szabó Józsefné, P. Darvas Venánc, dr Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Papp Mózses, Seini Római Katolikus Leányegylet, Jámbor Kálmán, Lázár Béla, Rombauer Ilona.

A könyvjutalmat **Labud István** (Alba-Iulia) nyerte. Elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

Z. I. I. Köszönjük a szép húsvéti keresztrejtvényt. Jónni fog. Üdvözlét.

P. R. A. (Gherla). Örülünk, hogy a küldött könyv megnyerte a tetszését. A nyereség megemléke tévedésből maradt ki mult számunkból. Sok meleg üdvözlét. — **A Mercuria-Ciucról** névtelenül érkezett megfejtést nem vehettük tudomásul.

Wilhelm Dederichs

Szentbeszédvázlatok

KOVÁCS TIBOR dr fordítása. — Ara 72 lcl.

Dederichs kitűnő megfigyelője a modern életnek. Nemcsak szédületes iramban rohánzó jelenségeit látja, hanem mindig belátja az események mélyébe és ismeri legtitkosabb rugóikat is, de azzal is tisztában van, miként lehet, vagy kell a káros áramlatok ellen védekezni. Minden egyházi szónoknak, aki lépést akar tartani az idővel, nagy segítségére lesz ez a pompás könyv, amely az egyházi érvonyom — számolva a modern ember helyzetét el és igényeivel — nagyszerű homiletikai anyagot ad a szónok kezébe.

Kapható KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

AZ ESKÜ a katolikus erkölcsstan fényében

Katolikus embernek az élet minden vonatkozásában katolikusnak kell lennie: katolikus módon kell gondolkoznia, beszélnie, cselekednie. Így kell ennek lennie különösen a szőnyegen levő nagy kérdésekben, mint amilyen például mostanában az eskü kérdése. Ezért szükséges, hogy ráirányítsuk erre a fontos kérdésre az Anyaszentegyház tanításának reflektorfényét.

Az eskü Isten tiszteletének rendkívüli módja, amellyel bizonyos megengedett, fontos esetben a mindentudó, örökké igazmondó Istent hívjuk tanunak, hogy igazat mondunk, vagy hogy komolyan megakarjuk tartani, amit ígértünk. Eszerint az eskü lehet *tanuságeskü*, melyet különösen a bíróság előtt szokás tenni és *ígéreteskü*; ilyen a szerződést, megállapodást megerősítő eskü, a hivatali eskü, valamely eszméhez való hűséges ragaszkodást kifejező eskü (hűségeskü).

„Legyen beszédetek: igen, igen; nem, nem“

Az eskü tehát szent dolog, sőt egyenesen Isten tiszteletének egyik módja. Eskünkkel ugyanis nyilvános hitvallást teszünk arról, hogy hiszünk Istenben és az Ő végtelen tökéletességeiben. Aki megengedett, méltó módon esküszik, az esküjével a jó Istent igazságosnak, mindentudónak vallja, tehát Istent tiszteli. A jó Isten ugyanis végtelen jóságában megengedte, hogy midőn saját tanubizonyosságunknak nem volna meg az ügy fontosságához mért bizonyító ereje, vagy nagyobb ünnepélyesség kedvéért, Őreá, a mindentudó, végtelenül szent, igazságos Istenre, mint tanura hivatkozassunk. Ezért az eskü kellő feltételek mellett meg van engedve. A Szentírás tanúsága szerint maga Isten is esküdött; az Ur Jézus is felelt a főpapnak, aki az élő Istenre való hivatkozással kényszerítette, hogy mondja meg, ki ő. Szent Pál apostol is helyesli az esküt és maga is esküszik. Amikor az Ur Jézus azt mondja: „Teljességgel ne esküdjétek... Legyen beszédetek: igen, igen; nem, nem; ami ezeken túl van, a gonoszástól vagyon” (Máté 5. 34), nem tiltja az esküt, hiszen nem helyezkedhetik szembe az Atyával, aki esküdött, hanem meghagyja, hogy *arra az eszményi állapotra törekedjünk, amikor már annyira él az emberek között az igazságszeretet erénye, hogy kis dolgokban is teljesen megbízhatnának egymásban*. Mintha csak azt mondaná: Ugy eljétek, hogy ne legyen szükség közöttek esküre. Tehát nem állja meg helyét egyes szektáknak a tanítása, amely elvileg tiltja az esküt.

„... Valóságban, igazságban, ítéletben...“

Mivel az eskü szent dolog, következésképp csak szentül szabad azt használni. Az eskü megengedtségének feltételeit így foglalja össze a Szentírás: „Esküdni fogsz... *valóságban, igazságban, ítéletben*.” (Jer. 4. 2. kán. 1316. § 1.)

Tehát csak „*valóságban*”, azaz igaz ügyben szabad esküdni. A tanuságeskü tehát csak akkor megengedett, ha biztosan igaznak tartjuk azt, amire Istent hívjuk tanunak; az ígéreteskü pedig csak akkor megengedett, ha komoly szándékunk van annak megtartására. *Aki nem „valóságban”, azaz nem igaz ügyben hívja Istent tanunak, a hamis eskü bűnét követi el. Ez egyike a legnagyobb bűnöknek; Isten mindentudásából, igazságosságából űz gúnyt és súlyosan megingatja az emberek kölcsönös bizalmának alapjait*. Azért a világi törvény is súlyosan bünteti. A jó Isten büntetése is sokszor már itt a földön utóéleti a hamisan esküvő embert. Érdekes eset emlékét őrzi meg például a boroszói törvényszéki csarnok egyik szobra Bizonyos

kereskedő nagyobb pénzüsszeg megőrzésére kérte fel házigazdáját, aki azonban később ezt a kereskedő legnagyobb megdöbbenésére letagadta. Midőn pedig ez ügyben a hamis gazdának a törvényszék előtt meg kellett esküdni, botját az esküvés közben a törvényszéki szolgának adta át. A törvényszék felmentette a gazdát, de a jó Isten nem. Midőn ugyanis a törvényszék lépcsőjén lefelé ment, lába megakadt a botban s ő lezuhanva lábát törte. Egyben eltört a bot is s kihullott belőle a pénz, melyet beléje rejtett. Azt hitte ugyanis a szerencsétlen, hogy a hamis eskü átkától megszabadul, ha a bottal együtt néhány pillanatra a pénzt is kiadva megesküszik, hogy „a pénz nála nincs.”

Az eskü „valósága” ellen vétkezik az is, akinek megvolt ugyan a szándéka az eskü megtartására, de később mégsem tartja meg, holott megtarthatná. Ez az esküszegés bűne. Az esküszegés súlyos bűn!

„*Igazságosságban*” akkor esküszünk, ha eskünk tárgya megengedett dolog. Hiányzik az igazságosság a tanuságesküből, ha például valaki másnak rejtett hibáit beszélne el kellő ok nélkül és arra megesküdnék; az ígéreteskünél pedig ha valaki bűnös dolgot ígérne meg esküjével, pl. valaki megesküdnék arra, hogy soha sem fog megbocsátani megbántójának, vagy a törvényes hatalom ellen fel fog lázadni. Ilyen a szabadkőművesek esküje, hogy halálos ágyúkon nem fognak papot hívatni. Az ilyen eskü nagyon súlyos bűn, mert a legszentebb Istennek súlyos megsértése, ha Őt bűnös dolog tanujának hívja meg valaki. Az ilyen eskü természetesen nem is kötelez, mert senkinek sem szabad bűnre köteleznie magát. Tehát Heródesnek esküje ellenére sem lett volna szabad Keresztelő Szent János fejét vennie.

„*Ítéletben*” esküszünk, ha kellő megfontoltsággal, azaz csak megfelelő súlyos okból és komoly módon történik az eskü. Ha ez a feltétel hiányzik, vagyis ha valaki komoly ok nélkül, szíre-szóra esküdözik, az *könnyelmű esküvással* vétkezik.

„Csak fontos, komoly okból...“

Esküt tehát csak fontos, komoly okból szabad tenni. Ilyen komoly ok a társadalom jóléte, biztonsága. Azért az egyházi és politikai hatóságoknak joguk van alátámasztani esküre kötelezni. Ilyen esküt kíván az *egyházi hatóság* papjaitól fontosabb hivatalbalépésük előtt; a jegyesek esküvel erősítik meg az egyház színe előtt házassági ígéretüket. Tanuságeskü követ-

telhet a társadalom biztonsága érdekében a földi igazságszolgáltatás szerve, a bíróság. A törvényes *világi hatóság* és annak legfőbb képviselője, a *király* hűségesküt kíván a katonáktól, hivatali esküt a tisztviselőktől, sőt állampolgári esküt kívánhat az összes állampolgárokól az alkotmányos kötelesek elismerésére.

Ellenben nincs joguk eskü kivételére a törvénytelen, a társadalmi rend és nyugalom megbontására irányuló alakulatoknak; sőt az olyan eskü, amely másoknak, vagy a közjónak, vagy az örök üdvösség kárára irányul, semmis és érvénytelen. (1318. kán., § 2. Egyh. Törvk.)

„Legyen komoly szándékunk...“

Hogy az eskü *érvényes* legyen, ahhoz szükséges, hogy meglegyen a komoly szándékunk Istent tanunak hívní és ezt a szándékunkat megfelelő külső formában kifejezésre is juttassuk. Semmis tehát annak az esküje, aki nem hisz Istenben, vagy aki csak rossz szokásból, megfontolás nélkül hivatkozik Istenre, anélkül, hogy komoly szándéka volna esküdni. Ez nem eskü, hanem Isten nevének hiábavétele és mint ilyen bűn. Megfelelő külső forma az eskü szándékának a kifejezésére pl.: „Isten engem úgy segítsen”, vagy „Isten a tanum.” Ellenben az ilyen kijelentések: „Becsületesemre”, „szavamra”, „olyan igaz, amint hogy itt állok”, „halljak meg, ha nem igaz”, nem tartalmazzak esküt, mert nem Istent hívják tanunak. Nem feltétlenül szükséges azonban, hogy esküvési szándékunkat szavakkal is kifejezzük; alkalmas jelekkel is megtörténhetik az eskü, pl. az evangéliumos könyv, vagy a feszület eskü szándékával történő megérintésével.

„...Lelkiismeretben kötelez...“

Az érvényes eskü lelkiismeretben *kötelez*. Természetesen az eskü kötelező erejéről csak az ígéreteskünél lehet szó. Az esküvel megerősített ígéretünkkel a jó Istennek is elkötelezzük magunkat azzal, hogy meghívott ígéretünk tanujának. Tehát ígéretünk megtartására ebben az esetben nemcsak a természetes becsületesség (hűség), hanem a vallásosság erénye is kötelez (1317. kán., § 1). Így tehát az a tisztviselő például, aki a hivatali titkot, amelynek megőrzésére megesküdött, megszegi, ezzel két bűnt követett el: vétett hivatali kötelese ellen és vétett Istennek tett esküje ellen is.

Természetesen megszünik az ígéreteskü kötelező ereje, ha az, akinek a javára esküvel ígértünk valamit, az ígéret teljesítését elengedi. Így pl. az állam feloldhatja egyes hivatalnokait a neki tett hivatali titoktartás és ezzel együtt az erre tett ígéreteskü alól is. Minthogy azonban a házasság a házassági hűség megtartását nemcsak egymásnak, hanem a jó Istennek is megígérik, mert erre isteni törvény kötelezi őket, azért a házassági hűségeskü alól egymást fel nem menthetik.

Az Egyháznak az oldó hatalma az esküre és a fogadalomra is kiterjed (1320. kán.); az Egyház ugyanis az Ur Jézus meghatalmazásából rendelkezik a kötözés és oldozás hatalmával: „Bizony mondom nektek, amiket megkötöztök a földön, meg lesz kötve a mennyekben is és amit feloldoztok a földön, fel lesznek oldozva a mennyekben is”. (Máté 18. 18.) Azonban az ígéreteskü és a fogadalom alól az Anyaszentegyház csak igen fontos okból ad felmentést és csak akkor, ha abból sem testi, sem lelki kár nem származik, sem a közjó hátrányára nem válik.

* **Ingyenes felvétel zárdába.** Assisi Szent Ferenc Leányai betegápoló nővérek rendjének egy kegyee jötevője újból lehetővé tette azt, hogy komoly hivatással bíró 8 (nyolc) olyan hajadont, akik a középiskolának legalább 2-4 osztályát teljes eredménnyel elvégezték, hozomány és kelenye nélkül felvehetnek rendi jelöltnek. Életkor 16-30 év. Személyesen vagy kérvény útján (ez utóbbi esetben fénykép, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítvány, valamint keresztlevel és az állampolgársági bizonyítvány csatolandó) a rend tartományi főnökénél jelentkezhetnek: Radna, Str. Alexandru 23.

TELI KÖLTÖZKÖDÉS

Szél karmol bösz jégkarommal,
Szekér döcög ócska lommal.

Kopott butor, tarka rongyok,
csíkos dunnán a porontyok.

Szekér mellett, gyalogszerrel,
szegényasszony, szegényember.

Esti tájon köd elomlik,
Zötyögnek az ócska holmik.

Üres sublót, surolt asztal
nyikorognak sok panasszal.

Itt egy lábas, ott egy bögre,
kalimának negyescsörögve.

Sarogjáték, bugyrok, zsákok,
vagyont játszó ócskaságok.

Van egy ágy is, rozzant fajta,
legyen boldog álmak rajta.

m. DÉCHY I-IAN

KÖZGAZDASÁG

A Magyar Általános Hitelbank beolvasztotta magába a Magyar Általános Takarékpénztárt

A Magyar Általános Hitelbank igazgatóságának f. hó 9-én tartott ülésén dr. Scitovszky Tibor vezérigazgató bejelentette, hogy azt a feladatot, amelyet a bank kebelében maga elé tűzött, befejezettek látván, arra az elhatározásra jutott, hogy régebbi szándékát megvalósítva, a vezérigazgatói tisztről lemond. Az igazgatóság a legmélyebb sajnálattal vette tudomásul dr. Scitovszky Tibor elhatározását és köszönetének elismerésének és hálójának adott kifejezést irányában azon kiváló és odaadó tevékenységéért, amelyet tizenhat éven, nehéz gazdasági viszonyok közepette is a bank javára kifejtett. Az igazgatóság dr. Scitovszky Tibort alelnökévé választotta meg és nagy örömmel vette tudomásul azt a közlést, hogy bár az intézet közvetlen vezetését ezúttal nem vállalhatja, a jövőben is kész a bank ügyeinek irányításában, mint az igazgatóság tagja és alelnöke résztvenni.

Az igazgatóság a dr. Scitovszky Tibor lemondása által megürült vezérigazgatói tisztra dr. Fabinyi Tihamér m. kir. titkos tanácsost hívta meg, mint aki az igazgatóság meggyőződése

szerint rendkívüli képességei, tudása és gazdasági tapasztalatai folytán kiváló mértékben alkalmas a Hitelbank vezetésére és annak a kibővült üzletkörnek irányítására, mely a Hitelbankra vár.

Az igazgatóság továbbá elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek f. hó 29-én tartandó közgyűlése elé javaslatot terjeszt a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. beolvasztása iránt. E javaslat értelmében a beolvasztó Magyar Általános Hitelbank a beolvadó takarékpénztár részvényeseinek öt darab Magyar Általános Takarékpénztár R. T. részjegy ellenében egy darab saját részvényét adja cserébe.

Ennek megfelelően a Magyar Általános Takarékpénztár R. T. igazgatósága 1938. március 9-én tartott ülésében ugyancsak elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek f. hó 29-re egybe hívandó rendkívüli közgyűlése elé javaslatot terjeszt az intézetnek a Magyar Általános Hitelbankkal való egyesüléséről, oly módon, hogy az intézet a Magyar Általános Hitelbankba beolvad.

Eurpóá mind.n részéről rendkívül olcsón lehet Budapesire utazni a Nemzetközi Vásár alkalmából

Az 1938. április 29—május 9. között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából Anglia, Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Németország, Olaszország, Fehérszlávia, Románia, Svájc és Törökország nyitottak a vásárgazolvány alapján 25—50 százalékos terjedő vasúti kedvezményt. Magyarországon a kedvezmény 50 százalékos. Ezen kívül a dunai és Földközi tengeri hajókon, valamint az összes nagy repülőgépes vonalain jelentős menetdíjnérsékre jogosítanak a vásár utazási igazolványai. A kedvezmények érvénye országoként változóan 5—10 nappal a vásár előtt kezdődik és 5—10 nappal a vásár után ér véget. Vasárigazolványok rövidesen az összes utazási irodákban kaphatók lesznek.

Budapest köznevelésügyi igazgatóságának ma is Közép-Európa egyik legolcsóbb városa. Az 1938. április 29. és május 9. között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalával karöltve mindent elkövetett, hogy a vásárlátogatóknak lakás bőven álljon rendelkezésére és hogy az étkezési és egyéb árak a szokott keretek között maradjanak.

MÁJUS 9-ÉN A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR OKVETLENÜL BE FOG ZÁRULNI!

Több oldalról érkezett a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségéhez olyan irányú kérés, hogy a vásár 11 napos időtartamát meghosszabbítsák. A napos mérlegelés után a vásár vezetősége úgy találta, hogy a 11 napos időtartam elég arra, hogy a vásárra érkező bevásárlók megfelelően tájékozódjanak és rendeléseit feladhassák, úgy hogy a technikai nehézségekkel járó meghosszabbításnak nem volna gazdasági előnye. De be kell fejezni a vásárt május 9-én annál is inkább, mert az Iparcsarnokban fog lezajlani az Eucharisztikus Kongresszus is a vásár után. Az április 29-én megnyitott vásár május 9-én tehát minden körülmények között be fog zárulni.

KÜLFÖLDI NAGY ÁRUHÁZAK BEVÁSÁRLÓI A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁRON

A Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége mindent elkövet annak érdekében, hogy a kiállítók száma minél nagyobb üzleti sikert biztosítsa. Ezért körlevelet intézett a külföldi nagy áruházakhoz, amelyben felszólította őket, hogy bevásárlóikat küldjék ki a vásárra, ahol a legnagyobb választék alapján legelőnyösebben fedezhetik szükségleteiket a magyar ipar, iparművészet és népművészet jellegzetes, külföldön keresett cikkeiben.

Az aradi tenyészállat vásár. Saját tud. Nagyszabású tenyészállatvásárt rendeztek Aradon, amelynek során a tenyészbika ára 17—27 ezer lei közötti ingadozott. A fajcsődörök ára 27 ezer és 50 ezer lei és a fajsertés kanok ára 2 és 5 ezer lei közötti mozgott.

Kötelező tüzbiztosítás alá vonják a vámterületeken elhelyezett árukat. Cluj. Saját tud. A pénzügyminisztérium rendelet formájában a napokban lépteti életbe a kivitel vagy behozatal céljából vámraktárakban vagy vámterületen elhelyezett áruk tűz elleni kötelező biztosítását. A biztosítási díj két ezrelék az áru értéke után havonta. Minden megkezdett hónap egésznek számít. A hónapokat az elraktározás napjától számítják. Az áru megérkezésekor a borderou vagy egyéb okmányok letételével egyidejűleg az áru értékét is be kell vallani. A biztosítási összegekből összegyűlt összeget 15 millió lei eléréséig kizárólag a tűzkár- esetek likvidálására fordítják. Az ezen összeget meghaladó díjakat felerészben a biztosítósok rendezésére és felerészben új vámépületek építésére használják fel.

Satumaren felemelték a petroleum és a só árát. Satumare. Saját tud. A Goga-kormány idejében, mint ismeretes, megvénként megállapították a só és a petroleum árát. A satumarei városházára érkezett rendelet szerint a megvében a só 3.20 lejért árusítható kilónként. A kormány rendeletét életbe léptették, míg most a város vezetősége — megállapítván azt, hogy a korománnyal rendelés a városi hatóság által kiszabott felárat is engedélyez. A só és a petroleum árát lényegesen felemelte. A kereskedők ugyanis sérelmezték, hogy a két elsőrendű fogyasztási cikk ára úgy van megszabva, hogy annak értékét — váltópénz hiányában — a vevőkön nem tudják behajtani semmiat rengeteg kellemetlenségük van. A tanács a kereskedők előterjesztésére a só árát 3.50, a petroleum árát kilónként 4 és fél leiben állapították meg.

A nyilvános árlejtéseken való részvétel feltételei. Cluj. Saját tud. A hivatalos lap március 8-i száma rendeletet közöl, amely a közmunkálatokra, építkezési anyagok és fenntartási anyagok beszerzésére, illetve szállítására kiírandó nyilvános árlejtéseken való részvétel feltételeit tartalmazza. Eszerint az árlejtéseknél csak azok vehetnek részt, akik hatósági okmányokkal igazolják, hogy román állampolgárok, mérnökök, építésszek, utépítési vagy műegyetemi iskolák végzettjei. Amennyiben az ajánlattevő vállalat részvénytársasági alapon működik, közkereseti vagy betéti társaság, igazolnia kell, hogy a vállalatot a fenti követelményeknek megfelelő szakemberek vezetik tulajdonosi vagy alkalmazotti minőségben. Kisiparosok akkor vehetnek részt az árlejtéseken, ha az 1936. április 30. kisipari képzésről szóló törvény követelményeinek megfelelnek. Átmenetileg engedélyezik az egymillió leit meg nem haladó közmunkálatoknál és anyagbeszerzéseknél azok részvételét is, akik — bár nem felelnek meg mindenképpen a fenti feltételeknek, de hatósági okirattal igazolni tudják, hogy 1937. január 1. előtt hasonló munkálatoknál vagy anyagbeszerzéseknél vettek részt kielégítő eredménnyel. A vonatkozó hatósági okmányokat azok a technikai hivatalok állítják ki, amelyek a munkálatokat és anyagszállításokat felülvizsgálják.

* Aranyérménél és bődugulásnál, valamint az ezekkel járó derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

Piaci és éttermi árak Clujon. Saját tud. Disznósír 38 lei/kg-ként, sertésus 1. o. 35 lei, II. o. 25. marhahús 30, borjúhús 26, félbarna kenyér 7.50—8 lei, 0-ás liszt 10.80, tojás 1.50—2 darabonként. Fa ölenként 1200. Éttermi árak: Tésztaleves 6, husleves 8, savanyuleves 12, főzelék feltétellel 14—18, borjú vagy marhasült 18—24, bányásült 28, bor literje 40, pohár sör 3 lei.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cím a kiadóban” további 10 lei. Állástkeresőknek 33% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lei.

Adás-vétel

Nagy

vasúti megvételre keresek. Oradea, Str. Vasile Conta 4. Tóth.

Mélegágy

ablakok és üvegek olcsón kaphatók. Oradea, Str. Vlahuta 44. Frenzel.

Szabóollók,

vasalópárnák és ujjafa eladó. Bodnár, Oradea, Take Jonescu 45.

Veszek

aranyat, ezüstöt, briliánsot. Herbst ékszer-áruház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Eladó

2 szoba, mellékhelyiségekkel álló magánház. Oradea, Str. Pasteur 111. szám.

Jókarbar

levő fehér, gyermek sportkocsi eladó. Oradea, Str. Clemenceau No. 18. Retul Comendant.

Faragott ingaóra

2 m. magas, hónapok húzással eladó. Oradea, Str. Ciorogariu 23—a Dr. Patzko

Eladó

tavaszi kabát 12—14 éves fiúnak, két nagy szentkép (Jézus és Mária) képek, összecsiszolt vaságy. Oradea, Str. Densușiani 25. sz. Mártonffy.

PUHA ÓLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Alkalmazás

Üzletvezető

keresünk fűszerüzlet vezetésére készpénz garanciával. Cooperativa Vestul, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 25.

Mindenes

szobalány megbízható, szorgalmas felvétetik. Oradea, Baritiu-utca 4.

Takarítónő

felvétetik fél napra. Ajtay gyógyszerár, Str. Vlahuta 46.

Házvezetőnőnek

elmenne fiatal uriaszony idős urhoz (nő) házaspárhoz vagy gyermek mellé anyahelyettesnek. Cimeket a kiadóba kér.

Lakás

Kiadó

3 szobás magánház, Oradea, Str. Barier 5. Ért. 5—6 óra között.

Kiadó

május elsejére utca két szobás lakás mellékhelyiséggel. Ertekezni: Oradea, Str. Take Jonescu 41., a kapuval szemben.

Kiadó

négyszobás, konyhás lakás mellékhelyiségekkel azonnal. Oradea, Parcul Carmen Sylva No. 6.

Kiadó

2 szobás lakás. Ugyanott Singer varrogó eladó. Oradea, Strada Codrilor 11. szám.

Utcai butorozott szoba kiadó, esetleg teljes ellátással. Oradea, Str. Oltenia 2. Dr. Julier.

Kiadó

utcai szoba, üresen, butorral, esetleg teljes ellátással. Oradea, Str. Andrei Muresan 3.

Házaspár

keres egy szobás esetleg két kis szobás lakást, mellékhelyiségekkel. Cimeket a kiadóba kér.

Hilánféle

Speciális

műstoppolást vállalok elszakadt, molyragótt, kiégett ruhákat, hárisnya szemfelszedést. Oradea, Str. Duca 4. sz. Varga.

Használt

rézüst katalnai megvételre keresettek. Oradea, Str. Aurel Vlaicu 31-a. szám.

Cserép-

és palatető munkát, jutányos árban készít. Burzik Sándor cserépező mester, Oradea, Str. Ingusta No. 1.

Köszörműtessünk

ifj. Kelemen köszörműtész, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok.)

Rövid

keresztúros zongora bérbeadó. Oradea, Str. Pasteur 27.

Jobb mindenest

keresek azonnalra. Cím Oradea, Str. Milano 4.

Részült a Szent László-nyomda Rt. körforgóképes Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.